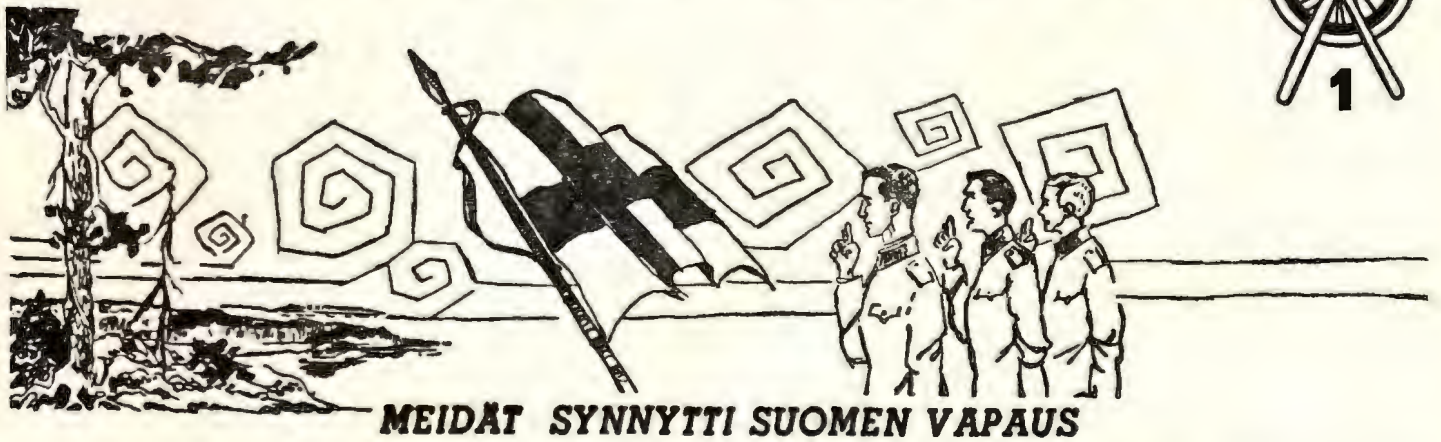

ETUPYÖRÄ

POHJANMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONAN 45-VUOTISJULKAISU

1966

MONIPUOLISTA palvelua Teidänkin parhaaksenne

- tavaratalo Sodankylän kirkolla
- onnapalvelumyymälä varuskunta-alueella
- myymälöitä 10 eri puolilla pitäjää
- ravintola ja baari
- matkustajakoti
- Shell-huoltoasema
- leipomo
- teurastamo

TERVETULOA ONNISTUVILLE OSTOKSILLE!

SODANKYLÄN OSUUSKAUPPA

- Perinteellinen malli
- Huoliteltu laatutyö
- Kestävä kokonaisuus

siinä **ILVESPUUKKOJEN** ja **LAPINLEUKUJEN**

MAAILMAN LAAJUISEN SUOSION PERUSTAT.
KULTAMITALIT LAATUKILPAILUISSA JA NÄYT-
TELYISSÄ 1932, 1950 JA 1955.

KOHTA 40 VUOTTA ON TEHTAAMME TUOTTANUT
TÄTÄ SINANSÄ VAATIMATONTA — MUTTA KUI-
TENKIN MAAILMAN MONIPUOLISINTA TYÖ-
KALUA, JOKA ON

Työmiehen tuttava — sotilaan ”ase”

J. Marttiinin Puukkotehdas OY
ROVANIEMI

SODANKYLÄN OSTOKESKUS

palvelee TEITÄ auliisti ja edullisesti
tarjoten runsaasta tavaravalikoimastaan
erikoisesti ASO- ja TIKLAS-tuotteita.

BAARISSAMME

voitte nauttia maukkaan ruoka-annoksen
sekä piristystä hyvällä TUKO-kahvillä ja
PAKARI-pullalla.

Tervetuloa!

Tilauspalvelumme puh. N:o 72, konttorimme 58 ja baarimme 350

SODANKYLÄN KAUPPA OSAKEYHTIÖ

VALION JUUSTOA

arki- ja juhlapöytään

Rovaniemen konttori

**KÄYKÄÄ
TALOSSA**

**KOKO KANSAN
PANKKI**

— siellä aina ystävä —

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

Sodankylä - Puh. 27 ja 49

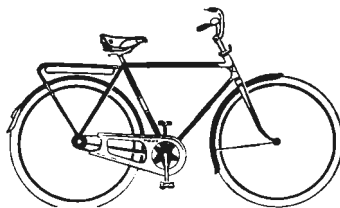
Ajakaa omaa etuanne

TERÄS-SIIPi polkupyörällä

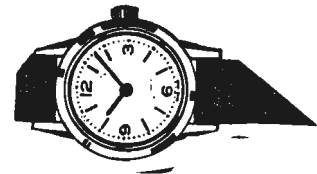

TERÄS-SIIPi pyörä on Euroopan parhaista polkupyörän osista yksilöllisesti käsin koottu huippu-uokan ajoneuvo. TERÄS-SIIPi on oikea pyörä Teille, joka tarvitsette todella kestävä ja varman polkupyörän.

Taattua
tarkkuustyötä

TERÄS oy

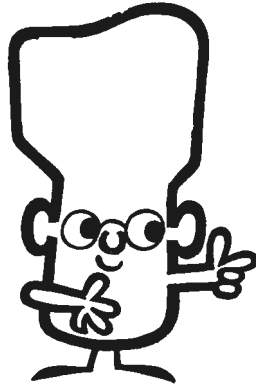

Hyvien kellojen
kauniiden kihlojen
arvokkaiden palkintojen
ja lahjaesineiden
edullinen ostopaikka

KELLO-RÄSÄNEN

SODANKYLÄ - PUH. 194

ATRIA

KARJAPOHJOLA

HONKA-PIRTTI

INARI

Uusi, ajanmukainen
BAARI-RAVINTOLA

Nopea ja asiallinen
palvelu

Ruokaa, kahvia,
virvokkeita

SHELL-HUOLTOASEMA

K. KILPIMAA

Pelkosenniemi - Puh. 78

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

Kittilä puh. 13

Ruoka- ja sekatavarakauppa

TIMO HOLOPAINEN

KITTILÄ - PUH. 96

KITTILÄN KIRJAKAUPPA

KITTILÄ PUH. 75

LEHTITILAUKSIA VASTAANOTETAAN
KIRJOJA SAA MYÖS VÄHITTÄISMAKSULLA

E. TORNIAINEN

KITTILÄ PUH. 21

TEKSTIILILIIKE

SPAR-KAUPPA

OTTO PITKONEN

Kittilä - Puh. 222

TB-HUOLTO M. TAKALA

KITTILÄ

Autokorjaamo, hitsaustyöt ja renkaiden tasa-
painoitus.

ASIAKKAILLE BAARI

E. A. KOURI

Ruoka- ja sekatavarakauppa

KITTILÄ PUH. 32

VEITSILUOTO OSAKEYHTIÖ

METSÄPIIRIKONTTORI M.M.

KITTILÄ PUH. 73

LUOSTO KUTSUU

Onnistuvat laskut edellyttävät
kunnan varusteita

- ROSSIGNOL — voitokkain 1964—65 kilparadoilla ja rinteillä.
- ROSSIGNOL ALLAIS 2000 — metallisuksi — erinomainen kaikenlaiseen lasketteluun
  - ROSSIGNOL DERBY H — huokea hikkorisuksi
  - SITEITA: LOOK NEVADA ja TYROLA
  - SAUVOJA TERÄS sekä LASIKUITU
  - PUJOTTELUKENKIÄ HUMANIC

TUTUSTUKAA URHEILUOSASTOMME ESITTELYYN

MANNERMAA

SODANKYLÄ

SODANKYLÄN OSUUSKASSA

SODANKYLÄ - PUH. 36

KELLO-, KULTA- JA SILMÄLASILIIKE

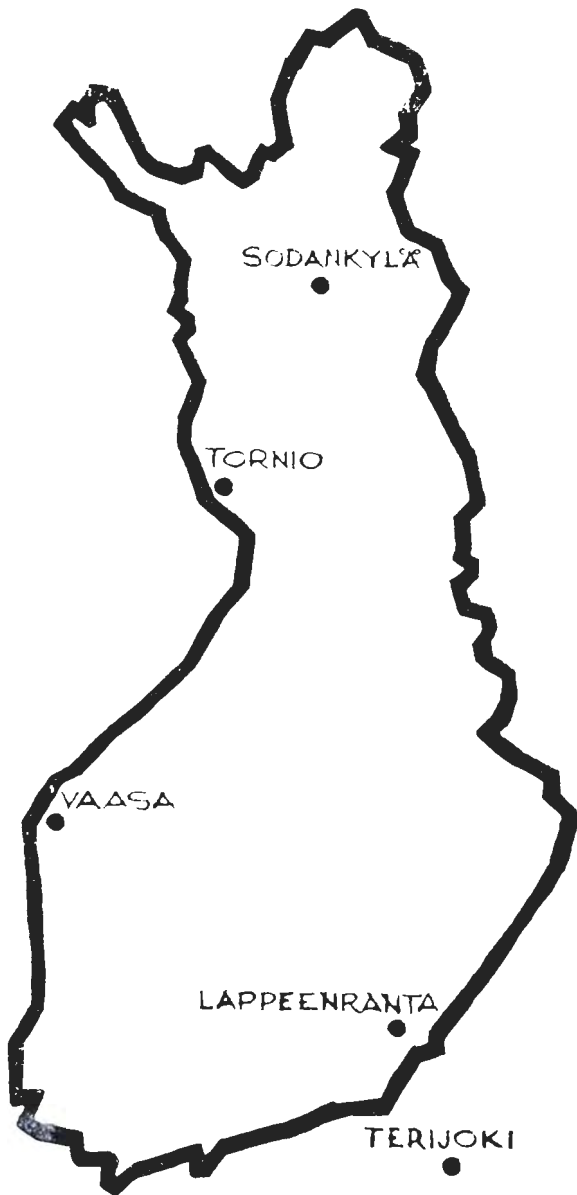
ANSELM PULKKINEN

SODANKYLÄ - Puh. 51

ETUPYÖRÄ

Vastaava toimittaja evl E T Koivisto
Toimitussihteeri kapt P Tikkanen
Toimitussihteerin apul ltn J Porras
Taloudenhoitaja yliv A Saastamoinen

Puh Sodankylä varuskunta/3
Pankki KOP

JÄÄKÄRIMARSSI

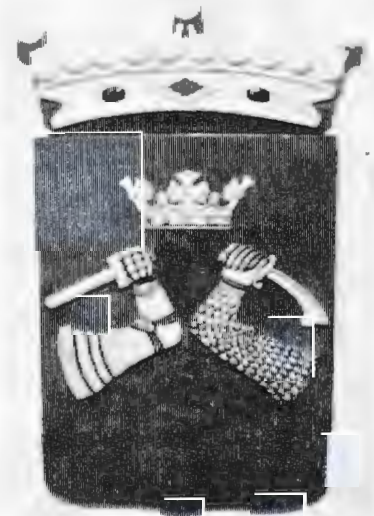
Syvä iskumme on, viha voittamaton,
meill' armoa, ei kotimaata.
Koko onnemme kalpamme kärjessä on,
ei rintamme heltyä saata.
Sotahuutomme hurmaten maalle soi,
mi katkovi kahleitansa;
Ei ennen uskomme uupua voi,
kuin vapaa on Suomen kansa.

Kun painuvi päät muun kansan, maan,
me jääkärit uskoimme yhä.
Oli rinnassa yö, tuhat tuskaa, vaan
yks' aatos ylpeä, pyhä;
Me nousemme kostona Kullervon,
soma on sodan kohtalot koittaa.
Satu uusi nyt Suomessa syntyvä on,
se kasvaa, se ryntää, se voittaa!

HEIKKI NURMIO

POLKUPYÖRÄPATALJOONA 1:n
JÄÄKÄRIPATALJOONA 1:n
POHJANMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONAN
VARUSKUNTAPAikkojen MAAKUNNAT

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan sotilaat

Tervehdin lämpimästi puolustusvoimain pohjoisinta joukko-osastoa ja sen ripeäotteisia jääkäreitä kunniaakaan pataljoonanne suurena juhlapäivänä.

Maamme eteläisimpänä joukko-osastona ennen toista maailmansotaa pataljoonanne kuului armeijamme valiojoukkoihin. Uskon, että Pohjanmaan Jääkäripataljoona pystyy tänä päivänä vähintään yhtä hyvin suorituksiin kuin sen edeltäjätkin. Siihen sitä velvoittaa jo pataljoonan asema Lapin erikoisjoukkona.

Luotan teihin, Lapin jääkärit.

Puolustusvoimain komentaja
Kenraaliluutnantti
Y KEINONEN

Onnittelen Pohjanmaan Jääkäripataljoonaa 45-vuotispäivän johdosta.

Nimet Polkupyöräpataljoona 1 — Jääkäripataljoona 1 — Pohjanmaan Jääkäripataljoona tuovat mieleen menneisyyden ja nimi Lapin Jääkärit tulevaisuuden.

Tapasin äskettäin eräällä Pohjois-Suomen tukkikämpällä metsätyömiehen, joka katseli minua tavalista pitempään. Kun selvisi mitä mies mieltii todettiin, että siinä katselivat toisiaan yli 30 v sitten Jääkäripataljoona 1:ssä palvelleet jääkäri ja luutnantti. Muisteltiin yhdessä elettyä aikaa samassa joukko-osastossa ja muistettiin, että kovaakin oli ollut, mutta kestäetty oli. Oman komppanian ja joukko-osaston henki ja maine oli pidetty korkealla.

Tämä yhdistävä henki se pani jätkämiehen mutkatomasti lähestymään entistä esimiestään ja upseeria vuosikymmenien takaa Lapin erämaassa.

Nykyiset Pohjanmaan Jääkäripataljoonan upseerit, aliupseerit ja miehet.

Teillä ei ole enää yhteyttä eikä kosketuskohtia perinnejoukko-osastoon kuin muutaman joukossanne palvelevan henkilön kautta.

Te olette aloittaneet joukko-osaston historiassa uuden jakson uudessa paikassa. Se on luonnollista, sillä elämää on vietävä eteenpäin. Mutta muistakaa, että teillä on vaalittavana jääkärijoukon perinteet, joukon, jota siinä palvelleet jatkuvasti muistelevat rakkaudella ja kunnioituksella. Se on antanut jokaiselle paljon ja sen edestä jokainen on tehnyt parhaansa. Tämä joukko-osasto on sekä rauhan töissä että taistelukentillä luonut itselleen oikeuden säilyä jälkipolvien muistissa.

Vuosikymmenet menevät, ihmiset vaihtuvat, mutta heidän tekonsa muovaavat oman joukko-osaston historian. Eläkää ja toimikaa niin, että teidän joukko-osastonne voi olla ylpeä teistä ja te joukko-osastotanne.

Hyvä jääkärihenki yhdistäköön kaikki Pohjanmaan Jääkäripataljoonassa palvelevat tekemään parhaansa oman joukko-osaston hyväksi.

Toivon Pohjanmaan Jääkäripataljoonalle paljon hyviä ystäviä laajassa Lapin maassa.

1. Divisioonan komentaja
Kenraaliluutnantti
T KOPRA

EVI E T KOIVISTO

Pohjanmaan Jääkripataljoonalla on vaalittavanaan ainutlaatuiset perinteet. Pataljoonan 45 vuotta kestänyt taival itsenäisen Suomen eteläisimmästä varuskunnasta pohjoisimpaan sisältää paljon. Kun PPP 1 perustettiin, tapahtui se erittäin puutteellisissa ja vaikeissa oloissa, kuten yliluutnantti evp Y R Turunen muistelmissaan pataljoonan alkuaajoista tässä lehdessä kertoo. Pataljoonalla oli kuitenkin onni saada riveihinsä heti alusta alkaen miehiä — sekä kantanäkökuntaa että varusmiehiä — jotka eivät antautuneet olosuhteiden armoille, vaan — kuten sanonta kuuluu — tarttuivat härkää sarvista ja voittivat vaikeudet. Ei kestänyt kauaa, kun Terijoen kuvaa hallitsi niin sotilaiden kuin siviilienkin arvostama Jääkäripataljoona 1. Se valmistautui kaikella vakavuudella pahojen päivien varalle. Työ oli jatkuvaa uurastusta. Rasituksia ei kartettu. Kaikki oivalsivat, että vain paras mahdollinen taito on kyllin hyvä ja ratkaisevin tekijä — henki — syntyy vain oikeudenmukaisessa, mutta kovassa koulussa. Työ tuotti kauniit tulokset. Jääkäripataljoona 1:n tie voidaan kunnialla merkitä sen historiaan. Vapaudenristi pataljoonan lipussa ja Suomen Marsalkan konepistoolit yksiköiden perinnesesineiden kokoelmassa ovat todisteita siitä. Pataljoona kesti sodan myrskyt ja sai jatkaa työtään yhteisen isänmaamme hyväksi. Etelä-Pohjanmaa sai vuorostaan kunnian ottaa pataljoonan omakseen. Pohjanmaan jääkärit oli nimi, jonka kuullessaan välittömästi syntyi mielikuva sotilaista parhaimmillaan. Nyt pataljoona on vaativalla paikalla Lapissa ja Lappi on mielihyvin ottanut pataljoonan omakseen.

Pohjanmaan Jääkäripataljoona vaalii kunniaikkaita perinteitään, pitää ne arvossa ja tahtoo saattaa ne yhä uusien jääkäripolvien omaksi. Kehitys kulkee kuitenkin nopeasti eteenpäin. Mikäli aiomme pysyä mukana siinä kilpajuoksussa perinteidemme arvonn mukaisesti, emme saa katsoa yksinomaan taaksepäin. Katse on suunnattava myös eteenpäin muistaen, että perinteet muodostavat horjumattoman perustan, jolle rakennamme uutta. Pataljoonassa 45 vuotta vallinnut jääkärihenki on meille nykyisille jääkäreille tienviittoa, joka osoittaa paikan ja suunnan mistä ja mihin meidän on latuamme hiihdettävä. Perinteet ovat myös-

kin se lähde, josta me ammennamme vettä virkistyäksemme milloin voimamme uhkaavat ehtyä.

Pohjanmaan Jääkäripataljoona sai kunniaakaan tehtävän, kun se siirrettiin Lapin erikoisolosuhteisiin. Tehtävä on kuitenkin myös vaativa, sillä kynnettävänä on uusi pelto. Minkälaiset ovat sitten ne tehtävät, jotka suoritettavaksemme on annettu ja miten meidän tulee ne suorittaa?

Ensimmäiseksi on muistettava, että Pohjanmaan Jääkäripataljoona on ensimmäinen vakinainen puolustuslaitoksen joukko-osasto Lapissa. Tästä seuraa, että meidän on muokattava maaperä työllemme otolliseksi, muuten kylvömmme ei tuota satoa. Meidän on saatava koko Lapin väestö puolellemme, suhtautumaan myötämieleisesti pataljoonaamme ja samalla koko puolustuslaitokseen yleensä. Tämä on mahdollista ja keinoja siihen on useitakin. Jokainen pataljoonassa palveleva voi osallistua tähänkin työhön. Eräs työtavoista on osallistuminen yhteisiin rientoihin eri aloilla, kukin taipumustensa ja harrastustensa mukaan ja ennenkaikkea rakentavassa hengessä. Emme saa asettautua toisten ylä- emmekä ulkopuolelle. Meidän tulee perehtyä maakunnan tapoihin ja elinkeinoihin, olla kiinnostuneita niistä, oppia ymmärtämään niitä ja ottaa ne huomioon toiminnassamme. Tässä yhteydessä haluan toistaa myös puolustusvoimain komentajan lausuman hänen käydessään ensimmäisellä tarkastusmatkallaan Sodankylän varuskunnassa: »Meidän on koulutettava ja kohdeltava varusmiehiä niin, että he reserviin siirtyessään ovat kaikki meille myönteisiä suhdetoimintamiehiä.» Kun he kaikki toteavat, että Sodankylässä on koulutus kovaa mutta tarkoituksenmukaista ja kuri tinkimätöntä, mutta samalla asiallista, pääsemme varmasti tavoitteeseemme tällä alalla.

Toisena päätehtävänä on luonnollisesti tutkia Lapin olosuhteita sotilaalliselta kannalta sekä kehittää koulutusta, menetelmiä ja välineitä niiden vaatimusten mukaisesti. Päämääränä on kasvattaa joukkoja, jotka pystyvät täyttämään tehtävänsä Lapin vaikeissa olosuhteissa sekä talvella että kesällä. Lähtökohtana työlle ovat luonnollisesti virallisesti hyväksytyt ohjesäännöt, oppaat ja muut ohjeet. Niiden olo-

suhteisiin sopivia sovellutuksia on kuitenkin etsittävä ennakkoluulottomasti. Terve arvostelu, jota seuraavat positiiviset muutos- tai sovellutusesitykset, on kehityksen liikkeelle panija. Tutkimus- ja kehittämistyössä on edelleen muistettava, että Lappi on laaja ja suurten vastakohtien aluetta. Esimerkkinä mainitsen vain kesän pitkän valoisan ja talven pimeyden; maasto vaihtelee suuresti ja etäisyydet ovat pitkiä. Kaikesta tästä seuraa, ettemme saa kangistua määrättyihin kaavoihin. Luonnollisesti on myös niin, että ensiksi on opittava määrätty perusteet ja sen jälkeen alkaa monelle ehkä totuttua laajempi sovellutusten alue. Tämä puolestaan takaa sen, että sotilaan työ Lapissa jos missään, on vaihtelevaa ja mielenkiintoista ja siten myös jokaista tekijäänsä kehittävää. Näin ollen jokainen, joka kutsumuksesta antautuu sotilasuralle, voi olla ylpeä ja onnellinen päästessään palvelemaan täällä.

Tehtävämme on siis laaja ja monipuolinen. Onko päämäärä saavutettavissa Onko meille luotu tarpeelliset edellytykset, onko aines sopivaa, riittääkö aika kaikkeen?

Edellytykset tehtävän suorittamiselle ovat synty-mässä. Puuttumatta kasarmialueen rakentamiseen liittyviin kysymyksiin ja koulutusmahdollisuuksien kehittämiseen voidaan todeta mm., että jonkin ver-ran erikoismateriaalia on pataljoona jo saanut ke-keiltavakseen. Sitä on todella kokeiltava ja siinä mie-lessä, että löydetään parhaat mahdolliset. Vaativa tehtävä tämäkin. Saaduista kokemuksista ja an-ne-tuista lausunnoistahan riippuu asioiden edelleen ke-hittäminen ja niiden perusteella tehtävät ratkaisut saattavat olla hyvinkin kauaskantoisia. Pataljoonan varusmiesaines on mitä sopivinta. Onhan heistä suu-rin osa Lapin läänin alueelta. He ovat olosuhteisiin tottuneita. Tosin Lapin lääninkin nuorissa miehissä on runsaasti kaupunkilaistuneita, mutta sittenkin meidän kannaltamme terve perusolemus on säilynyt ja sopiva runkojoukko on joka tapauksessa olemassa. Pahimpana vaarana meillä onkin kompastua aikaky-symykseen. Palvelusaika on lyhyt mutta opetettavia asioita runsaasti, ehkä runsaammin kuin joillakin muilla vastaavilla joukoilla. Tästä ja luonnon osit-tain asettamista rajoituksista seuraa, että monet ly-hyen palvelusajan varjopuolet tulevat täällä koroste-tusti esille. Yhtään tuntia palvelusajasta ei ole varaa heittää hukkaan tai käyttää vain puolitehoisesti. Tä-mä merkitsee m.m. sitä, että koulutusohjelmat ja har-joitussuunnitelmat on tehtävä huolella ja syventy-mällä niihin. Koulutettavien vastaanottokyky on ko-hotettava mahdollisimman korkealle mm. tekemällä harjoitukset mielekkäiksi ja järjestämällä varusmie-sien vapaa- ja lepoajat sellaisiksi, että ne todella vir-kistävät ja antavat uutta intoa ja voimaa kestämiin kovatkin harjoitukset. Mainitsin edellä, että koulutus-ohjelmat on suunniteltava huolellisesti. Niihin voi-daan sisällyttää vain kaikkein tärkein. Mitä tämä kaikkein tärkein sitten on? Tässä yhteydessä ei ole mahdollisuutta pohtia asiaa tarkemmin, mutta suun-taviivat selvinnevät, kun asetamme päämääräksi tais-telijan, joka hallitsee tulen ja liikkeen, ts. aseenkäy-tön, maastossa liikkumisen ja siihen liittyvän suojau-tumisen, omaa kyvyn tulla toimeen ankarissakin luon-

Upseeritanssiaiset, sanoi korpr L kun talolla parti-luutnanttia näki.

Ne ovat jo kaikki naimisissa, sanoi alokas, kun poikamieskersantti S hänen siskojaan kyseli.

Heikko ihminen odottaa tilaisuutta, tavalinen ot-taa sen, suuri luo sen.

Missä valo on kirkkain, on varjo synkin.

Miehen taito pidättää hänen vihansa ja hänen kau-nistuksensa on olla, loukkauksista huolimatta.

Vain se joka tietää heikkoutensa on vahva.

Uskon uljahimman kasvattaa päivät pimeimmät ja korpi karuin.

Koskenniemi

Kieli on luotu taivaalliseksi uruksi mutta saatana soittelee sillä usein.

Longfellow

Älä sano kaikkea, mitä tiedät, mutta tiedä aina, mitä sanot.

M Claudius

Kun sinua loukataan, niin kohota sielusi niin kor-kealle, ettei loukkaus sinuun yletä.

Rene Descartes

Hyvä omatunto on parempi kuin kaksi todistajaa.

Totuus on öljyä, valhe vettä; öljy nousee aina pin-nalle, vaikka sen päälle kaataisi vettä miten paljon hyvänsä.

Sinun ystävälläsi on ystävä ja ystäväsi ystävällä ystävä — ole varovainen puheissasi.

Talmund

non olosuhteissa, on oma-alotteinen ja päättäväinen, kestää suuria sekä henkisiä että ruumiillisia rasituk-sia ja tuntee eri taistelutoimintojen suoritusperiaat-teet niin, että osaa sopeuttaa omat henkilökohtaiset taitonsa kokonaisuuden puitteisiin. Tavoitteet ovat suuret, varsinkin kun niihin lisäämme vielä eriastei-sille johtajille asetettavat lisävaatimukset. Ne eivät ole kuitenkaan mahdottomia, ne voidaan saavuttaa. Ensimmäinen edellytys kuitenkin on, että me kou-luttajat itse ensiksi hallitsemme asiat.

Päämäärä on saavutettavissa, kun vakavasti paneu-dumme tehtävään. Huomioon ottaen lähtökohdan ja joka suhteessa tapahtuneen kehityksen, on myönnet-tävä, ettei tehtävämme ole sen vaikeampi kuin mitä se on ollut ennenkin. Meillä on sen sijaan käytettä-vissä paljon enemmän kokemuksia.

Meillä on uljaat, kovat ja ankarat perinteet, mutta muistakaamme, myös ankarat ja uljaat velvoitukset.

Tervehdin Pohjanmaan Jääkäripataljoonaa sen 45-vuotispäivänä.

Pohjanmaan Jääkäripataljoona on ensimmäinen puolustuslaitoksen pysyvästi Lappiin sijoitettu joukko-osasto. Lapin väestö on ottanut sen lämpimästi vastaan ja tuntee sen jo nyt omakseen. Sen lisäksi, että huomattava osa Lapin läänin asevelvollisista voi suorittaa nyt varusmiespalveluksensa omassa joukko-osastossaan, on Pohjanmaan Jääkäripataljoona monella tavoin tuonut puolustuslaitoksen lähelle maakunnan asukkaita. Tällä on erittäin suuri merkitys oikean maanpuolustushengen ja kansalaisuuden kannalta.

Toivon, että molemminpuolisen luottamuksen merkeissä alkanut yhteistyö Pohjanmaan Jääkäripataljoonan sekä Lapin läänin eri hallintoviranomaisten ja Lapin väestön kesken jatkuu ja edelleen voimistuu.

MARTTI MIETTUNEN

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan viettäessä 45-vuotismerkkipäiväänsä toivotan Sodankylän kunnan puolesta pataljoonalle, sen kantahenkilökunnalle ja heidän perheilleen parhaita menestystä uudessa sijaintipaikassaan. Vuoden oleskeluaikana on Jääkäripataljoona jo osoittanut paikkakuntalaisille erinomaista yhteistoiminnan henkeä, mistä nyt on jo kauniita tuloksia havaittavissa.

Kuntamme puolesta hartain toivomuksemme on, että viihtyisitte ja tuntisitte tämän, nyt lopulliseksi sijoituspaikaksenne määrätyn kuntamme omaksi asuinkunnaksemme, mitä yhteistoimin haluamme edelleenkin kehittää niin, että voisimme sen jättää jälkeentuleville vielä parempana kuin olemme sen itse vastaanottaneet.

AKSELI PAARMAN

Samalla, kun esitän parhaimmat onnitteluni 45 vuotta täyttävälle Pohjanmaan Jääkäripataljoonalle, esitän tervehdykseni siinä palveleville varusmiehille.

Pohjanmaan Jääkäripataljoonalla on takanaan monivaiheinen ja kunniasakas menneisyys, ja siinä varusmiespalveluaan suorittavilla on syytä olla ylpeitä yksiköstään. Monien eri vaiheitten jälkeen on pataljoonan lopulliseksi sijoituspaikaksi tullut Sodankylän kunta, jossa varuskunnan sijoituspaikka on sopivassa ympäristössä lähellä avaria harjoitusmaastoja ja kuitenkin lähellä kuntamme vireää keskuspaikkaa, kirkonkylää.

Varuskunta on nyt osa Sodankylän kuntaa ja sodankyläläiset tuntevat sen omakseen samoin kuin varuskunta toivottavasti tuntee olonsa »kotoiseksi». Samoin ovat täällä jo varusmiespalvelunsa suorittaneet, kotiutetut ikäluokat tietävästi olleet tyytyväisiä täällä oloonsa ja tärkeitä ympäristöön. Sodankylän kunta puolestaan pyrkii parhaansa mukaan toimimaan niin, että sekä nykyiset että tulevat asevelvolliset ikäluokat mahdollisimman hyvin viihtyisitte Sodankylässä.

TOIMI TUOMINEN

Mietteitä Pohjanmaan Jääkäripataljoonan 45-vuotispäivänä

Joutselän taistelun päivänä 11. maaliskuuta v. 1966 Pohjanmaan Jääkäripataljoona viettää 45-vuotisjuhlansa. Aika on lyhyt historian mittakaavassa. Suomen itsenäisyyden mitan tuo aika täyttää lähes kokonaan. Polkupyöräpataljoona 1, Jääkäripataljoona 1 tai Pohjanmaan Jääkäripataljoona on kytkeytynyt tiiviisti maamme itsenäisyyden tapahtumiin ja koettelemuksiin. Näin pataljoonan historiasta heijastuvat selvästi maamme kohtaloihin voimakkaasti vaikuttaneet käännteet.

Sekavana vapaussodan jälkiaikana pataljoona muodostettiin Terijoelle aivan tapahtumarikkaan kaakoisrajamme tuntumaan. Rajan läheisyys löi leimansa pataljoonan henkeen ja sen jokapäiväiseen koulutukseen. Tältä pohjalta kasvoi laajalti tunnetuksi tullut perinteellinen JP 1:n aseveljeys, joka vielä nyt vuosikymmenien jälkeenkin on selvästi nähtävissä.

Sotien jälkeen pataljoona sijoitettiin uloimmaksi vartioksi länteen ja se juurtui kitkattomasti jääkärien kaupunkiin Vaasaan. Täällä oli jääkäreitten varuskunta lähes kaksi vuosikymmentä. Etelä-Pohjanmaa hallintokaupunkeineen on jättänyt mieluisat ja pysyvät lehdet pataljoonan historiaan. Tuo aika oli vaikean alun jälkeen määrätietoista jälleenrakentamisen kautta. Oli aluksi luotava usko omaan keskuuteen ja sen jälkeen muiden evakkojen tapaan hankittava yhteiskuntakelpoisuuden tunnustus muilta yhteiskunnan muodostajilta. Vähitellen tässä päästiin eteenpäin ja vähitellen Pohjanmaan Jääkäripataljoona tunnustettiin eteläpohjalaisten omaksi.

Monia vuosia ennätti kitkaton ja tiivis yhteistointi Vaasassa jatkua ja kantaa hyvää hedelmää.

Pari vuotta sitten Pohjanmaan Jääkäripataljoona sai jälleen uuden vartiopaikan. Nyt sille suotiin kunnia ensimmäisenä suomalaisena joukko-osastona perustaa pysyvä olintilansa napapiirin pohjoispuolelle. Vilkkaasti kehittyvä Sodankylä sai erityispiirteeseen myös varuskunnan. Näin, käsi kädessä, Lapin nouseva keskus ja Lapin jääkärit ovat aukomassa uusia uria ja rakentamassa luottavaisin mielin Lapia kohti valoisa tulevaisuutta.

Tulo Lappiin aiheutti syvälle ulottuvia muutoksia pataljoonassa. Oli haettava uusia olosuhteita vastavat menettelytavat ja tavoitteet koulutuksessa, on löydettävä tyypilliset ja soveltuvat harjoitusalueet ja oli opittava elämään talven kaamos ja kesän yöttömät yöt. Näitten kysymysten vastauksia joutuu edelleen jokainen kouluttaja ja koulutettava sekä kaikki muu pataljoonaan liittyvä henkilöstö omalta osaltaan hakemaan. Tässä työssä on eräänä pataljoonan tukipilarina perinteellinen PPP 1:n, JP 1:n ja PohmJP:n le. Vihollinen hyökkää panssarivaunujen ja maataisnia hyviä tuloksia on jo näkyvissä.

Jääkärihenki, mihin sisältyy yhteenkuuluvuuden tunne, oma-aloitteisuus ja railakkuus, elähdyttäköön nykypolven Lapin Jääkäreitä niin, että tiukan tullen isänmaa voi tukeutua heihin kuten edellisiinkin reserviläispolviin. Tuhannet varusmiehet ja reserviläiset ovat jääkärihengen omaksuneet ja sen mukaan toimineet. Pojasta ei polvi varmaankaan pahene.

Parhaat onnittelut Pohjanmaan Jääkäripataljoonalle.

O E YLIRISKU

ILOMANTSISTA ILOMANTSIIN

(Muistelmia Jääkäripataljoona 1:n taistelujen tieltä
vuodesta 1941 vuoteen 1944)

Monenkaltaiset ovat olleet suomalaisten joukko-osastojen tiet. Monissa kohtalon myrskyissä niitä on riepotehtu. Eräs harvinaisimmista elämänkuluista on varmaankin koitunut pataljoonalle, joka tämän vuoden maaliskuussa täyttää 45 vuoden iän. Ei liene kovinkaan tavallista oloissamme, että parhaat nuoruusvuotensa Suomen eteläisimmissä osissa, Terijoella, Karjalan Kannaksella, elänyt pataljoona löytää itsensä 45 vuotiaana maan pohjoisimmasta varuskunnasta, Sodankylästä. Paljon mahtuu tuohon ajanjaksoon, jonka PPP 1 — JP 1 aloitti maamme kaakkoiskolkassa ja jonka PohmJP (ehkä joskus Lapin JP) päätti Sodankylässä. Siihen aikaan sisältyy ankaraa koulutustyötä, arkipäivän elämää, mutta myöskin yli viisi taistelun vuotta: kunniakas taistelujen tie, jonka varrelta löytyy myös muutamia omalaatuisia kohtalon kynän piirtoja. Ehkäpä eräs ihmeellisimmistä on, että pataljoona aloitti taistelunsa v. 1941 Ilomantsin korpialueelta ja päätti sen lähes samoilla jalansijoilla. Ei ilman merkillisyyttä ole sekään, että pataljoona lähti v. 1939 Terijoelta ja palasi sinne jälleen v. 1943, mutta vain niin pitkäksi ajaksi, joka riitti toivon syöttämiseen ja — sammuttamiseen.

Jääkäripataljoona 1:n tie Ilomantsista Ilomantsiin on täynnä muistoja. Niiden pariin yritän lukijan hetkeksi viedä. Muistikuvista toiset himmenevät, toiset kirkastuvat vuosien aikana. Vanhemmilta ja mukanaolueilta jääkäreiltä pyydän anteeksi mahdollisia epätarkkuuksia. Pysyttelen muistelmassa, en halua niihin sekoittaa sotatieteellistä tutkimusta. Nuoremmille jääkäreille toivon voivani antaa hajakuvia tuolta ajanjaksolta, jolla oli niin suuri merkitys pataljoonalle. Koeteltiinhan silloin niin miehistön kuin johtajistonkin kuntoa ja taitoa joskus äärimmillen. Silloin nähtiin, mitä oli saavutettu rauhanaikaisessa koulutustyössä ja — mitä laiminlyöty. Muistikuvien piirtämisessä koetan asettua jälleen sen vänrikin saappaisiin, joka johti JP 1:n kranaatinheitinosastoa Ilomantsista Äänisniemelle ja pukea ylleni sen luutnantin asetakin, joka johti kolmatta komppaniaa Karjalan Kannakselta takaisin Ilomantsiin.

ILOMANTSIN MÖHKÖSTÄ ÄÄNISNIEMEN TULVOJALLE

Jääkäripataljoonan kranaatinheitinosasto oli tuohon aikaan itsenäinen yksikkö. Siihen kuului kolme Tampellan pitkäputkista kevyttä heitintä. Kukin heitinryhmä käsitti tulenjohto-, viesti- ja tuliasemaosat ja oli näin ollen itsenäinen toimintaan. Vahvuus oli melko suuri, yli 60 miestä. Miehet olivat yleensä huh-tikuun -41 saapumiserää — siis aika nuoria, joskin joukossa oli myös vanhempaa saapumiserää, jopa reserviläisiäkin. Vanhin lienee ollut jääk Niemi, ehkäpä lähes neljissäkymmenissä, vanha, mutta sitkeä ja esimerkillinen aina, kun tarvittiin raskaan työn raatajaa. Koulutustaso oli kovin epäyhtenäinen, mikä osaltaan johtui silloisesta monimutkaisesta krhampumateknillisestä menettelytavasta. Käytettiin tulenjohtokorttia, yhdensuuntaissiirtoja, sivusiirtoaskeleita, maalien oikaisuja ja ties mitä. Onneksi osastossa oli teräväpäinen kersantti Huhtala, jonka myötävai-kutuksella luotiin ikiomat yksinkertaiset ampumamenetelmät, kun ensin oli karvaat oppirahat maksettu.

Krh-osastoa käytettiin yleensä ryhmittäin alistet-tuna jääkärikomppanioille, harvoin keskitetysti. Vai-kein ongelma oli yleensä ammusten saanti tuliasema-an. Ammuksista oli yleensä aina puutetta, vaikka jääkärikomppaniatkin kantoiivat ammuksia, joskin aluksi vastenmielisesti. Koska yleensä taisteltiin korpialueilla, sattui harvoin niin onnellisesti, että am-mukset tuotiin tuliasemaan autoilla. Näin kävi kui-tenkin kerran, kun pataljoona porasi tietä auki Sää-mäjärveltä pohjoiseen. Silloin ammuttiin yhden taistelun aikana jopa yli 1000 ls putkea kohti. Näin toi-miva ja tämän kaltainen oli se joukko, jonka näkö-kulmasta katsottuna kuvat kulkevat ohitseni.

Niin, kuvat kulkevat. Etenemme heinäkuisessa il-lassa Ilomantsissa ensimmäiseen taisteluun, useimpien ensimmäiseen tulikokeeseen pitkin korpeen raivattua uraa kohti Louhivaaraa, jonka ratsuväki on juuri vallannut. Vastaa tulee useita kuormia kaatu-neita ja haavoittuneita. Kuuluu valitusta ja vähem-

män rohkaisevia huutoja. Kait etenevien kasvot vähän kalpenevat, mutta sanaakaan ei rivistöstä kuulu. Mennään vuorostaan töihin. Ja pianpa töissä ollaan. Leppävaara vallataan. Yöllä joudutaan Kivivaarassa torjumaan vihollisen vastahyökkäys. Tutustumme vastustajaan, venäläisten suomalaissyntyiseen johtajaan majuri Valliin ja hänen taktiikkaansa. Ensimmäisen kerran joudun myös kaksintaisteluun n. 50 m:n etäisyydeltä. Onni oli puolellani sillä kertaa. Vihollinen ampui ohi. Myös vastahyökkäys torjuttiin. Tuleen alettiin tottua.

Sitten kuva Tolvajärveltä. Paahtavan helteinen heinäkuu oli vaihtunut elokuuksi. Saksalaiset olivat yrittäneet päästä Ristisalmen yli, mutta turhaan. Pataljoona suunnattiin koukkaukseen laukaisemaan salmi takaapäin. Korpivaellus jälleen. Yhtäkkiä edessä suuret paloaukeat, takana vihollinen. Kapt Mikkolan railakkaat jääkärit ryntäävät, krh tukee. Ampukaa lähemmäksi ja tuli tottelee. Vihollinen väistyy, taistelu päättyy. Noen mustaamat kasvot ovat tyytyväisen näköisiä, krh oli ampunut tosiaan riittävän lähelle. Mitattiin iskemäkuopat, olivat 10—20 m:n päässä omista hät'hätää kaivetuista poteroista, mutta niin oli ollut vihollinenkin!

Edessä on pitkä marssi, pyörillä ja jalan, jalan ja pyörillä, tavoitteena Onkamus. Elokuu on lopullaan. Vihollinen puolustaa sitkeästi Peltojärven—Onkamusjärven kapeikkoa. Pataljoona pannaan tuttuun työhön, koukkaamaan ja laukaisemaan kapeikko. Alkaa kuuluisa Ontamuksen »iltakävely». Sen pitäisi kestää vain muutamia tunteja, mutta mitenkähän käy. Vihollinen onkin oppinut varmistamaan sivustansa entistä kauempana ja niinpä törmätään vastakkain jo etenemisen alkuvaiheessa. Syntyy sitkeä korpitaistelu keskellä miinakenttiä. Miinoja kaikkialla. Haen tulentojoitopaikkaa alikersanttini kanssa erään linjan varresta. Yhtäkkiä huumaava räjähdys vierestäni, alikersantti on maassa. Jalka retkottaa. Yritän auttaa. Saapas jalkaterineen lähtee irti. »Nyt en kai enää voi koskaan juosta», sanoo poika. Hän oli eräs lupaavia pohjalaisia pikajuoksijoita.

Hyökätään läpi miinakenttien. Tappioita syntyy, mutta tykistö- ja krhtulen tukemana päästään hiljalleen eteenpäin. Rohkea pieni joukko ltn Laihialan johdolla pääsee tielle. Vihollinen hyökkää raivokkaasti kahdelta suunnalta. Mutta jääkärit pitävät pintansa. Lopuksi vihollisen onnistuu murtautua omiensa puolelle. Kapeikko on avattu. Tehtävä on suoritettu. »Iltakävely» vei aikaa runsaasti kolme vuorokautta. Näin voi joskus käydä. Sota on yllätyksiä täynnä. Entäpä sitten. Ohi kulkevat kuvat Säämäjärven taisteluista, Punaisen Lipun kolhoosin valtauksesta, etenemisestä Kenjakin motin ympäri, jossa jääkärit saivat pyöriä kantaessaan näyttää jääkäritaitonsa, nopea eteneminen Kentjärvelle ja jälleen koukkaukseen pitkin Pertjärven rantatietä.

On tultu jo lokakuun alkuun. On aamuyö, kun Pertjärven itäpuolella kapt Honkanen ryhmittää pataljoonaa etenemisryhmittykseen. On avatta Pertjärven—Kentjärven kannas takaapäin. Käsky on lyhyt: Tämä on salamasotaa, mars! Ja hetken kuluttua, aikaisen aamun sumussa oltiin keskellä herhiläispesää. Aamu-

uniset viholliset alkoivat herättyään panna lujasti vastaan. »Salamasota» hidastui. Upseereita kaatui. Kapt Honkanen haavottui nilkkaan ja siinä sitä sitten oltiin. Pataljoona ryhmittyi tilapäiseen puolustukseen. Aina ei onni ole matkasäkissä mukana.

Ollaan tultu marraskuun alkuun. Ensimmäiset merkit talven tulosta on nähtävissä. Ohut lumikerros peittää maata. Kukapa olisi luullut, että »tossun jäljet» — kuten miehet sanovat — nähdään vielä lumessakin. — Jääkärit etenevät läpi rauniokauppala Kontupohjan, läpi ilmiliekissä olevan Ilomaselän, alkaa takaa-ajo Lisman tiellä kohti Karhumäkeä. Ja siinä on vauhtia. Kun jääkärikärki pääsee jonkin kylän reunaan, kylä leimahtaa tuleen ja venäläisten polttopartiot lähtevät. Etenen kärjessä ajavan vänr Siltalan joukkueen kanssa. Saamme vangin. »En jaksa enää juosta», sanoo mies. Päivässä taitetaan taivalta 50—60 km. Eikä kauan kestä, kun Tulvojan kylä Äänisjärven rannalla saavutetaan. Vajaassa viikossa jääkärit olivat taitaneet viimeisen taipaleensa Ääniselle. Perillä oltiin 10. 11. -41. Noin nelisen kuukautta oltiin oltu jatkuvassa hyökkäyksessä Ilomantsista Tulvojalle.

Kuin päätepisteeksi saadaan Tulvojan edustalta vielä komea sotasaalis. Yhteensä 41 erilaista alusta siepataan täynnä mitä erilaisinta materiaalia — aina pianoista makeisiin. Eivätpä puutu pitkään aikaan präiskäleet jääkäreitten ruokavaliosta.

Pataljoona ryhmittyy nyt puolustukseen. Meg-saarressa käydään vielä luja taistelu, sillä venäläiset aikovat vallata tämän eteentyönnetyn luonnontukikohdan takaisin. Hiuserkarvan varassa on saaren menetys, mutta jääkäreitten sisukkuus perii voiton. Saari jää pataljoonalle.

Alkaa yli vuoden kestävä ajanjakso Äänisniemellä. Samalla kun huolehditaan puolustuksesta, koulutetaan joukkoja ja järjestetään elämä »normaaliksi». Lyhyesti tuon ajan kokemuksia ei voi kuvata. Elämykset ovat uusia ja outojakin. Onhan alueella siviiliväestöäkin kymmeniätuhansia, jotka luovat oman leimansa pataljoonan elämään. Kova on talvi 1942. Ruoka on pääasiassa lesepuuroa ja palettuneita perunoita. Jääkylmä viima puhalttaa yli puuttomien lakeuksien. Mutta jääkäri tottuu vähitellen tähänkin. Työ on tehtävä ja se tehdään. Epäviralliseksi kunniamarssiksi syntyy laulu: »Lyö aallot Äänisen aavan...». Sieltä on peräisin se perinne!

KARJALAN KANNAKSELTA ILOMANTSIIN

Helmikuussa 1943 löydämme pataljoonan Karjalan Kannakselta, jossa se on Ylipäällikön reservinä. Kesäkuussa joudutaan rintamavastuuseen Lempaalan maarintamalle. Nyt seuraavat muistikuvien ketjussa kolmannen jääkärikomppanian vaiheet, jotka alkavat Lappalaisenmäen vasemmalla puolella olevalla puolustuskaistalla. On asemasota. Mitä se on? Puolustusaseman jatkuvaa parantamista, vihollisen toimintojen seuraamista, partiointia puolin ja toisin, laukausten vaihtoa, kaatunut ja haavoittunut silloin tällöin, koulutusta, hälytysharjoituksia, viihdytyskiertueita, jopa juhliakin joskus reservissä oltaessa; ennenkaikkea odotusta, miten tämä kaikki päättyy. Jouluksi JP 1 irroitetaan rintamavastuusta ja siir-

retään Terijoelle — tosiaankin Terijoelle. Joku pitää sitä jo kohtalon osoituksena sodan päättymisestä. Rengashan on sulkeutunut. Neljä vuotta on siitä, kun Terijoki jätettiin. On palattu kotiin. Mutta toiveet ovat toiveita. Paljon on vielä koettava.

Kevätkausi kuluu linnoitustöitten ja säännönmuokaisen koulutuksen merkeissä. Sodasta kertovat joskus Kronstadtin tai Harmaan Hevosen linnakkeitten »huokaisemat» kaksitoistatuumaiset, jotka kulkevat kuin pikajunat Terijoen yli tai joskus Terijoelle, kuten eräs, joka teki rumaa jälkeä entisen JP 1:n upseerikerhon pihalla aurinkoa ottaneen urheilujoukkueen keskuudessa. Kolmas komppania on saanut kasarmikseen entisen JP 1:n sairaalan, joka on korjattu käyttökelpoiseksi. Olo on kovin leppoisaa. Tyyntä myrskyn edellä. Ja mysky puhkeaa...

Yksityinen päiväkirja kertoo lyhyesti:

Kesäkuun 9. päivä. Aurinkoinen sää. Komppania kenttävarustustöissä. Terijoen puolustuskeskus valmis. Hiekkarannalla ja uimassa. Koko päivän on kestänyt vihollisen voimakas rumputuli. Hälytys klo 19.00. Komentajan puhuttelu klo 24.00.

Kesäkuun 10. päivä. Klo 03.00 lähtö pparssille Lintulan luostarin alueelle, jossa majoitus. Klo 09.45 lähtö vastaiskuun Mainilaan. Täydellinen kaaos. Komppania ryhmittyy puolustukseen Mainilan aukeille. Vihollinen hyökkää panssarivaunujen ja maataistelukoneitten tukemana. Ei pst-aseita. Vihollisen jalkaväki torjutaan. Panssarit ajavat läpi. Naapurikomppanian (2.K) päällikkö, kapt Tattari haavottuu. Kehottaa vetämään molemmat komppaniat Rajajoen taakse. Otan komppaniat irti. Vetäytyvät hyvässä järjestyksessä. Kahdeksan Sotkaa ajaa takaa. Jään kiinni piikkilanka-aitaan. Sotkat takana, ampuvat, minkä ehtivät. Pääsen irti, menen viimeisten miesten kanssa Rajajoen rantakanjoniin. Silloin iskee sirpale oikean jalan polveen. Taistelulähettini, korpr L Hirvensalo ja pari muuta auttavat joen yli. Komppania ryhmittyy Rajajoen taakse. Pääsen autoon. Sotka ampuu auton edestä ladon hajalle. Lopuksi pääsen kenttäsairaalaan Ahijärvelle, josta Viipuriin. Kauhea päivä!

Niin, sitä se varmaan monelle oli ja jatko myös, sillä vetäytyminen läpi Kannaksen ei ollut leikin tekoa. Ne muistelmat on kuitenkin jonkun toisen kirjoitettava. Minun kuvani ovat vain monesta eri sairaalasta.

Heinäkuussa löydän pataljoonan jälleen Ilomantsista, lähes samoilta jäljiltä, jotka poljettiin kesällä 1941. Turvaudun jälleen yksityiseen päiväkirjaan. Käynnissä on laaja saarrostushyökkäys. Suomalaisten tarkoituksena on tuhota kaksi uhkaavaa venäläisdivisioonaa. Ilomantsi, mikä helpotus on olla metsiesi sisällä Kannaksen jälkeen.

Heinäkuun 29. päivä. Pataljoona Hattuvaaran tien suunnassa.

Heinäkuun 30. päivä. Komentajan puhuttelu klo 02.00. Aurinko paistaa. Hyökkäysvalmisteluja Möhkön tielle. Vihollinen hyökkää. Komppaniani (3.K) vastaanotto klo 23.00. Pataljoonan komentajan puhuttelu hyökkäyksestä.

Heinäkuun 31. päivä. Aurinkoinen sää. Hälytys klo 04.50. Lähtö p 190:een. HRR:n ja JP 1:n hyökkäys alkaa klo 7.43 Ilajanjärven—Luovejärven kannakselle. Iltaan mennessä tavoite saavutettu.

Elokuun 1. päivä. Komppaniani ylitti aamusumussa Luovejoen. Ryhmittyi. Hyökkäsi ja puhdisti joen itärannan. Täydellinen menestys. Vihollinen pakenee. Omat tappiot pienet. Nyt pääsee pataljoona eteenpäin.

Elokuun 2. päivä. Lähtö klo 00.30 vihollisen selustaan auttamaan OsPartista ulos motista. Hyökkäys venäläisten selkään. Yhteys saatiin os Partiseen. Törnäsin vihollisen pikakivääriin ja psttykkiin. Sirpale reiteen. On lähdettävä sairaalamatkalle jälleen.

Nuo lyhyet päiväkirjamerkinnot eivät sano paljoa. Kuitenkin niistä voi ainakin todeta jääkäreitten taistelujen tien päättyneen hyökkäykseen ja voittoon.

Lopuksi haluan kertoa erään ajatuksen, joka on lähtemättömästi jäänyt mieleeni. Sen totesi ratsumes-tari Virkkunen valmistautuessaan hänen kanssaan aloittamaan etenemisemme OsP:n avuksi. Metsä oli pilkkopimeä, kylmä ja märkä. Virkkunen sanoi puoli-itsekseen: »Eikö ole E V aika tylsää, kun täysikasvuiset ihmiset jaakaavat toisiaan pimeässä metsässä.» Ja niinhän se tietysti on. Sodan mielettömyys kuvastuu tuossa lauseessa. Mutta toisaalta, kun maa ja kansa ovat vaarassa, sekin mielettömyys on kestävä ja yritettävä pelastaa, mitä voi. Jääkäripataljoona 1 on pienenä, mutta merkittävänä kansamme osana hoitanut kunniallisesti ja kunniakkaasti osuutensa tuossa isänmaan pelastamistyössä vaaran vuosi.

Everstiluutnantti E V JÄRVILEHTO

20-VUOTISMUISTO ILOMANTSISTA

Heinä—elokuun vaihteessa 1964 kävivät entinen 3.K:n päällikkö evl E V Järvilehto ja taistelulähetti-alikersantti L Hirvensalo molemmat vaimoineen ja lapsineen entisillä taistelupaikoilla Ilajanruukin pohjassa, joka lienee lähes ainoita Suomen puolelle jääneitä jatkosodan taistelupaikkoja. Rajavartiosto luovutti käyttöön pienen rajamiesten kämpän Ilajanjärven rannalla. Kämpää tukikohtana käyttäen retkeilijät kävivät läpi uudestaan v:n 1944 kesän vaiheet. Samat polut löydettiin, samat kivipoterot ja mökit, joitten liepeillä käytiin eräs 3.K:n mainehikkaimmista taisteluista. Muistoksi jäivät sirpaleet hirsiseimistä, läpiammuttu kypärä ja jopa täysin ladattu L-Spikakiväärin lipas. Ruoho ja kukat peittivät maan, rajan hiljaisuus oli kuin käsin kosketeltava, korpi huokasi ympärillä, karhun vihellys kuului jostakin. Päällikkö ja lähetti hiljentyivät kaatuneitten tovereitensa muiston äärelle. Hetki oli historiallinen — JP 1:n taistelujen tien päätepisteessä.

Everstiluutnantti E V JÄRVILEHTO

U S K O

Kun painui päät muun kansan ja maan
me jääkärit uskoimme yhä

Usko on luja luottamus siihen, mitä toivotaan, ojentautuminen sen mukaan, mikä ei näy. Näin opastetaan meitä Hebrealaiskirjeen 11 luvussa. — Sinä, lukijani, olet katsellut tätä »Etupyörä»-lehteä tähän asti. Tuosta pitäisi hypätä ylitse. Mutta Sinulla on nyt juuri jotakin sellaista sisimmässäsi, ettet saata niin tehdä. Mikä on tuo sisäisen kysyjän ääni? Uskotko? Uskotko, että Sinullekin on sanoma, vieläpä henkilökohtainen sanoma, johon Sinun on välttämättä saatava vastaus?

Tuijotat tätä lehteä: eihän kait joku lehden luku voi Sinulle tuoda mitään helpoitusta. Istuhan hetkeksi, oikein mukavasti ja muista, mitä hyvää Jumala on Sinulle tehnyt. Onhan Sinun, niinkuin minunkin, sanottava, että kyllähän Jumala on tehnyt hyvää, mutta miksi minun on pitänyt itse se sotkea. Kuuleppa! Mennäänhän vuosia taaksepäin, sinne herkän lapsuuden salattuun pyhäkköön, johon sinä voit nyt ajatuksissasi mennä. Istutaanpa nyt siihen aivan Sinun rakkaimpaan mietiskelypaikkaasi, onko se sitten siellä talon takana, etelärinteellä tai tuon kotikuusen suojaavien oksien alla tai veden äärellä.

Nyt tunnet, kuinka Sinulle tässä ja nyt puhelee Sinun paras Ystäväsi: Tässä istuit ja teit sydämesäsi lupauksen — antaa kaikkiesi Isänmaallesi: »tässä o'len, ota minut!» — Nyt Sinä kelpaat vieläkin! Usko — niin usko se! Sellaisenasia, juuri noine puutteinesi ja virheinesi Sinua kutsuu Sinun oma Isänmaasi!

Herran Sebaotin sotajoukossa on vain vaivaisia sotureita. Muistatko, minkälaista väkeä oli Daavidin urhot — entä Kristuksen opetuslapset? Mikä oli se, joka heitä yhdisti?

Usko, niin, uskohan se oli, joka heitä yhdisti. Syksyllä 1965 kertoili radiossa muuan nykyinen suurlähettiläs Valkoisen Kaartin asevelvollisten oloja ensimmäisessä vapaan Suomen armeijassa kesällä 1918. Muuta ei ollut yhdistävää ulkoasussa, kuin valkoinen käsivarsinauha. Paras päivän ruoka oli aamutee sämpylän kera — ilman voita ja sokeria. Hapankaalikeitto ja pellavansiemenkeitto — aamiainen ja päi-

vällinen ei tahtonut oikein ravita, iltalomille ei jaksanut lähteä, kun aina väsytti, mutta oli jotakin, mikä yhdisti: usko Isänmaahan.

Näin on Sinunkin kohdallasi: Sinulla on tehtävä: Jääkärien pitkä valmistusaika oli ihmeellinen: usko voitti vastukset. Vapauden säilyminen on meidän, Sinun ja minun tehtävä. Vastuu kasvattaa. Se yhdisti Lapin jätkän ja Etelän herraspojan.

Vielä: Saat Sinäkin, et itsesi tähden, vaan tehtäväsi tähden uskoa Jeesuksen nimessä ja kalliissa sovintoveressä syntisi anteeksi rauhaan ja vapauteen saakka! Vapauteen Kristus vapautti meidät! Siinä on meidän uskomme, äitimme, isoäitimme ja esi-isämme usko. Uskothan sen!

ILPO SIRKKA

Sodankylän
Sotilaskotiyhdistyksen

tervehdys

45-vuotiaalle

POHJANMAAN
JÄÄKÄRIPATALJOONALLE

SODANKYLÄN SEURAKUNNAN TERVEHDYS

Tulkaa, kumartakaamme ja polvistukaamme, Herran meidän Luojamme eteen, sillä hän on meidän Jumalamme ja me olemme kansa, jota hän paimentaa.

Psolmi 95 6-7 joo

Terijoen evlut kirkko ennen sotia, rauhan vuosina

Sodankylän nykyinen kirkko, rakennettu v 1852

Alakuva Sodankylän vanha puukirkko, rakennettu v 1689 Sodankylän varsinaista historiaa.

LEMPI MIKKONEN

Muutama kuukausi sitten saapui työpaikalleni virkamatkoillaan reipas mieshenkilö, joka esitettynään asiansa sanoi: »Ette varmaan muista minua, mutta minä muistan teidät. Olen nimittäin äskettäin palvellut täällä Sodankylässä Jääkäripataljoonassa. Nyt minulla on tilaisuus oikein kädestä pitäen kiittää teitä — Sotilaskodista tietenkä. Se oli ainakin minulle ja niin varmaan kaikille jääkäreille mieluinen paikka. En osaa oikein ajatella, mitä varusmiesaika olisi ilman sitä». »Kiitos kiittämisestä», vastasin vähän hämmästyneenä mutta samalla tietysti »otettuna» — niinkuin sanotaan, sillä kukapa ei olisi tyytyväinen tällaisista sanoista, varsinkin kun on tuntenut kovasti laiminlyöneensä siinä tehtävässä, joka on annettu hoidettavaksi sotilaskotia ylläpitävän yhdistyksen puheenjohtajana. Painoin kiitokset omahyväisesti itseäni, koska tiesin mahdottomaksi toimittaa niitä perille kaikkiin osoitteisiin.

Meitä vihreitä sisaria on tosiaankin paljon, puolitoista sataa täällä Sodankylässä. Suurin osa tekee työtänsä ilmaiseksi, pelkästä palvelunhalusta ja isänmaallisen mielen innottamana. Saamme kylliksi motiiveja selvittämään sotilaskotityön menestymisen, kun lisäämme vielä näihin yleisiin sanoihin kolmannen piirteen, työn hauskuuden. Toisin sanoen: Jääkärit, Teitä on mukava palvella. Tässä juhlauskaisussa minulla on vuorostani tilaisuus kiittää rehdistä yhteistyöstä. Olette olleet aina tervetulleita sotilaskotiin. Jos kahvikupposten ja niiden satojentuhansien munkkien ja muiden leivonnaisten ohella, jotka sisaret ovat tiskin takaa tarjoilleet, olemme onnistuneet tarjoamaan edes hiukkasenkin todellista kodin tuntua, olemme kaksin verroin tyytyväisiä.

Vaikka yhdistyksemme on toiminut jo parikymmentä vuotta, merkitsi pataljoonan siirtyminen Vaasasta toissa kesänä kokonaan uuden ajanjakson alkua. Nekin sisaret, joilla oli pitkä kokemus takanaan (joillakin jopa sotaa edeltäneeltä ajalta), ovat saaneet oppia paljon uutta näissä erilaisissa olosuhteissa. Emme tunne olevamme vieläkaan selvillä vesillä, mutta meilläkin on oma ihanteemme sotilaskodista, joka myy hyvää ja halvalla, ostaa varus-

miehille ehtimiseen pelejä ja laitteita vapaa-ajan viihdykkeeksi, järjestää erilaisia tilaisuuksia tarjoi- luineen jne. Kohta yksi lienee jo toteutunut — kiitos onnistuneelle henkilökunnalle, sillä taloudellisessa katsauksessa todettiin kotimme bruttovoiton jäävän alhaisemmaksi kuin Suomen sotilaskodeissa yleensä. Loput ihanteista ovatkin enimmäkseen saaneet odottaa aikaa, jolloin alkuvaikeuksista on selvitty. Vähäisessä määrin on pyritty harrastamaan viihdytystoimintaa ja iloksi on todettu, että jääkäreitä on saapunut, kun juhlia vain on järjestetty. Muistellaanpa vain pikkujoulua ja lauluiltaa tai pyhäinpäivää, jolloin jääkäreitä tuli oven täydeltä kodin iltaan — vapaaehtoisesti. Lisäksi olemme seuranneet poikiamme harjoitusleireille, jotta sielläkin olisi koti, johon voi poiketa levähtämään.

Sotilaskotityön taloudellisessa puolessa on periaatteena usein leikkillisesti sanottu lause: »Tule raha, mutta älä meille pesää tee». Pieni liikevoitto on tarkoitettu jaettavaksi takaisin varusmiehille viihdytys- ja koulutusrahoina paikallisen varuskunnan tai Sotilaskotiliiton ja Pääesikunnan kautta. Sitä paitsi varakkaat sotilaskodit seuraavat valppaasti aloittelevia sotilaskoteja ja tukevat niitä. Tuskinpa monikaan jääkäri on tiennyt täällä Sodankylän sotilaskodissa pianoa soittaessaan — tai soittoa kunnellissaan, että Oulun vihreät sisaret siinä ovat lahjoituksineen takana. Mutenkin on yhteydenpito eri sotilaskotien välillä vilkasta, ja usein kutsuu Sotilaskotiliitto jäseniään neuvonpitoon. Siellä ei pohdita ainoastaan käytännön ongelmia vaan myös aatteellisesta puolesta keskustellaan ahkerasti. Sotilaskotityön uranuurtajalle, Katri Bergholmille, joka sai aatteellisen koulutuksensa vuosisadan alun sortovuosien paineissa, oli »isänmaa tullut niin läheiseksi ja todelliseksi, ettei voinut olla yksityistäkään onnea ilman sen onnea ja vapautta». Tämä lause on tänäkin päivänä rakas meille vihreille sisarille. Se on rakas myös Teille, Hyvät Jääkärit, jotka koulutetaan vapaan isänmaan vartijoiksi. Olkoon Teillä tunne myös siitä, että tämä on puutteistaan huolimatta onnellinen maa, jota kannattaa työllään rakentaa.

Onkamuksen taistelu kesällä -41

Joukkojemme hyökkäyksen pysähdyttyä vihollisen voimakkaaseen vastarintaan Onkamuksen järvikannaksilla 26. 8. -41, antoi Ryhmä O:n komentaja kenraalimajuri Oinonen JP 1:lle käskyn edetä Peltojärven pohjois- ja itäpuolitse kiertäen tehtävänä katkaista päätie vihollisen selustassa.

JP 1 oli määrävahvuinen. Siihen kuului kolme jääkärikomppaniaa, konekiväärikomppania, kevyt kranaatinheitinjoukkue ja panssarintorjuntajoukkue. Pataljoonan komentajana toimi sitten myöhemmin Viipurin taisteluissa -44 kaatunut everstiluutnantti R. Wahlbeck, 1. JK:n päällikkönä kapteeni V. Korte, joka oli tullut juuri edellisen päivän taisteluissa kaatuneen kapteeni V. Vuorisen tilalle, 2. JK:n päällikkönä kapteeni R. Honkanen, 3. JK:n päällikkönä kapteeni H. Mikkola, KKK:n päällikkönä luutnantti U. Honkkila, KvKrhJ:een johtajana vänr. E. V. Järvi-lehto ja PstJ:een johtajana vänr. E. Laihiala.

Lähdettyään puolenpäivän jälkeen etenemään tien varresta tukipatteristonaan KvPsto 12 saavutti JP 1 illalla metsälinjojen yhtymäkohdan n. 2,5 km Peltojärvestä pohjoiseen. Aamulla 27. 8. se jatkoi etenemistään kaakkoon johtavan metsälinjan suunnassa ja valtasi etumaisilla osillaan taistelun jälkeen klo 7.00 mennessä kukkulan 156,2 ja 8.30 mennessä kukkulan 160,4. Vihollinen taisteli hyvin aktiivisesti ja sen asettamat miinakentät vaikeuttivat etenemistä. Tykistön tukemana pataljoonan onnistui iltaan mennessä vallata myös Peltojärven pohjoispään itäpuolella olevat kukkulat ja tuottaa viholliselle huomattavat tappiot. Varhain aamulla 28. 8. pataljoona lähti valtaamastaan maastosta jälleen hyökkäämään ja saavutti klo 7.30 tavoitteenaan olevan päätien.

Päätieta lähestyttäessä antoi pataljoonan komentaja käskyn, jonka mukaan päävoimat tien saavuttuaan suunnattiin länteen kohti järvikannaksella olevan vihollisaseman selustaa. Tien katkaisua varten muodostettiin osasto, joka käsitti pstjoukkueen lisäksi kaksi konekiväärijoukkuetta (5 kpl maxikköä) ja kvkrhryhmän, tehtävänä päätien katkaiseminen ja idästä käsin suuntautuvien hyökkäysten torjuminen.

Iltapäivällä käytyjen taistelujen jälkeen pataljoonan pääosa sai myöhään illalla kosketuksen järvi-

kannaksia puolustavaan viholliseen. Klo 18.00 aikaan saapui taistelumaastoon etelästä Onkamusjärven itäpuolitse kiertänyt JP 6:n komppania ja katkaisi vihollisen yhteydet etelään.

Osasto, joka sai tehtäväkseen tien katkaisemisen, oli kyllä tulivoimainen, mutta vähälukuinen taistelemaan yksin kaukana vihollisen selustassa. Se ei kuitenkaan huolestuttanut jääkäreitä, eikä millään tavoin horjuttanut heidän taistelumoraaliaan. Olihan heistä jo moni talvisodan ankarat taistelut kokenut, toiset tämän sodan alkuvaiheissa tulikasteensa saaneet, mutta joukossa oli myöskin täydennyksenä joukkoon saapuneita nuoria ja kokemattomia.

Osaston kaivautuessa nopeasti aseisiin n. 200 metrin pituisen tieosuuden molemmin puolin, oli tilanne rauhallinen. Maasto oli kovin epäedullinen, mutta edullisemmän maastokohdan etsiminen olisi voinut käydä kohtalokkaaksi ja niin oli poterot kaivettava pääasiassa suomaahan. Konekiväärit saivat käskyn mennä asemaan kahdella ampumasuunta itään ja kahdella länteen, yhden konekiväärin jäädessä aseman keskivaiheille tien reunaan. Pstkivääreistä toinen niinkään asemoitiin itäiseen ja toinen läntiseen suuntaan. Lähitorjuntamiehet kaivoivat poteronsa tien poskeen molemmin puolin.

Puolustusvalmistelut keskeytyivät kuitenkin jo alkuunsa, kun tähyistäjä ilmoitti idästä päin lähestyvän vihollisen autokolonnin. Jääkärit suojautuivat ja olivat ampumavalmiina. Aseman keskivaiheilla ollut konekivääri suunnattiin ampumaan pitkin tietä autojen tulosuuntaan ja ampuja jääkäri Pyy oli valmiina peukalo liipasimella aloittamaan tulen heti käskettäessä. Ensimmäisen auton ehtiessä n. 25 metrin etäisyydelle konekivääristä jääkäri Pyy painoi liipasinta. Konekiväärin sulku tavoitti ensimmäisenä ajavan auton, jonka tuulilasi meni aivan tohjoksi. Auto pysähtyi ja sen äänitorvi rupesi soimaan. Kuljettaja oli kaatunut ohjauspyörän päälle ja hänen vierellään istunut upseeri oli myöskin samalla tavanut matkansa päin. Toiset autot jatkoivat ajoaan, koska ammunta ei ollut kuulunut autojen ohjaamoihin. Nyt ryhtyivät myöskin leikkiin mukaan sivustolle ryhmitetyt jääkärit ja niin kaikki autot oli tuo-

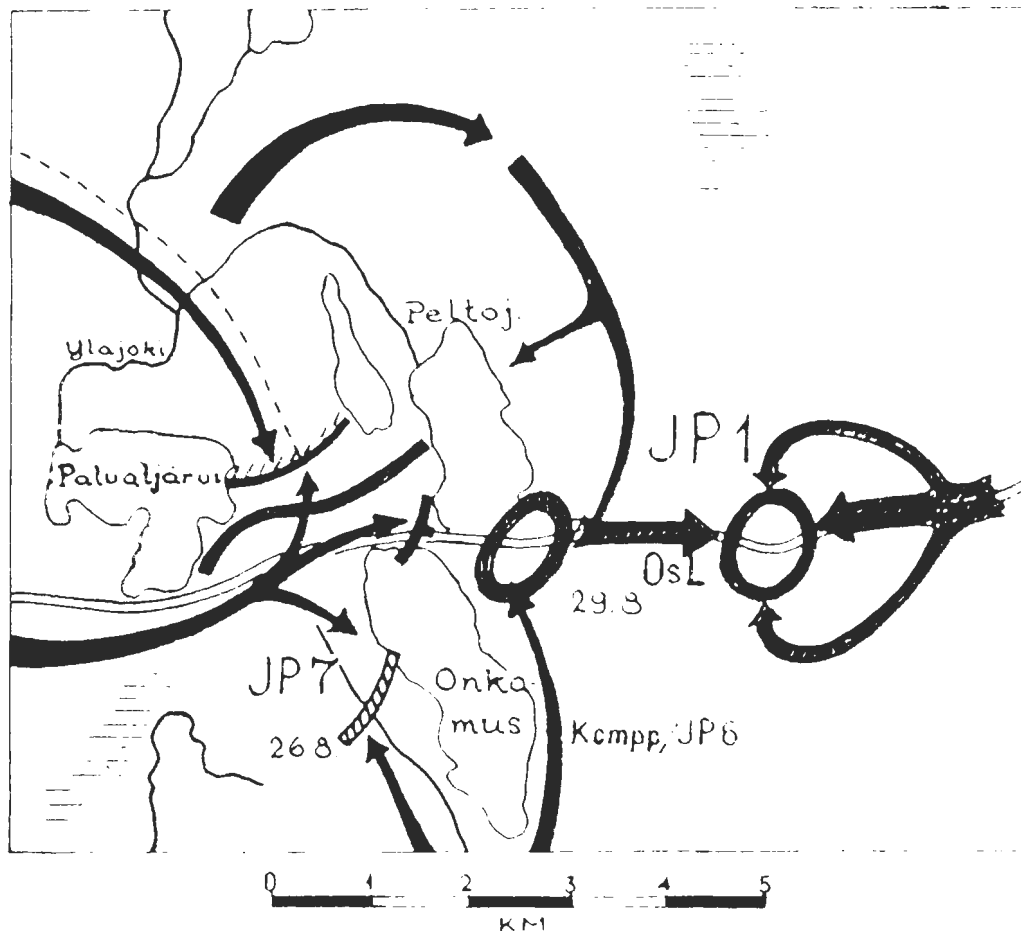

tapikaa pysäytetty ja niiden mukana olleet viholliset tuhottu tai otettu vangiksi.

Taistelun meteli oli kantautunut varmasti kauas vihollisen korvien ulottuville, joten jääkärit saivat käskyn olla valmiina torjumaan vihollisen hyökkäykset. Kauaa ei tätä tarvinnut odotella, sillä pian ilmensivät idästä tienmutkan takaa panssarit ja niiden mukana jalkaväkeä. Ensimmäisen panssarin tullessa n. 100 metrin etäisyydelle asemistamme jääkäri Kle-mola täräytti sitä pstkiväärillä, mutta onnettomuudeksi hylsy takertui patruunapesään ja ase meni näin käyttökelvottomaksi. Nyt panssarit uskaltautuivat aivan lähietäisyydelle ja avasivat murhaavan tulensa. Konekiväärimme pitivät kuitenkin jalkamiehet kurissa ja suorasuuntauksella ampuva kranaatinheittimemme tuotti viholliselle suuria tappioita, lannistaen sen hyökkäysinnon kokonaan. Pstkiväärin joutuessa epäkuntoon, joukkueen varajohtaja kersantti Kähönen karkoitti panssarit käsikranaatteja käyttäen. Noin tunnin kestäneen taistelun jälkeen panssarit vetäytyivät itään. Näin jääkärit olivat torjuneet sitkeästi ja peräänantamattomasti vihollisen ensimmäiset yritykset tuhota meidät päästäkseen mottiin joutuneiden joukkojensa avuksi. Emme mekään olleet säästyneet menetyksiltä, sillä kahdeksan jääkäriä haavoittui tässä kahinassa, heidän joukossaan myöskin aivan erikoista uskallusta ja rohkeutta osoittanut kersantti Kähönen.

Nyt alkoi iloksemme kuulua kovan taistelun jymyä myöskin järvikannaksilta, missä pataljoonan pääosa oli päässyt vihollisen niskaan. Se merkitsi myös sitä, että vihollinen varmaan yrittäisi mahdollisimman nopeasti työntää reservejään mottiin joutuneiden avuksi ja että meitä vastaan on odotettavissa uusi ja entistä voimakkaampi rynnistys. Niin sitten kävikin. Vihollinen oli saanut lisävoimia ja nyt se aloitti uuden hyökkäyksensä tälläkertaa arviolta noin kahden komppanian voimin panssarien tukiessa hyökkäystä. Kun hätä on suurin, on apukin lähellä. Hätäpuhelu avasi tähän asti varattuna olleet puhelinlinjat tykistön tulenjohtokomentajalle kapteeni A:holle ja niin KvPsto 12 ja siihen liittyen koko sen suunnan tykistöpuatteristomme yhtyivät tukemaan meitä, mikä oli omiaan rohkaisemaan pienen osastomme mahdollisuuksia selvitä jo uhkaavalta ja epätoivoiselta näyttävästä tilanteesta. Noin neljän tunnin kestäneen ankaran taistelun jälkeen tykistön avun ansiosta vihollisen hyökkäykset oli torjuttu, ja sen oli pakko vetäytyä nuolemaan haavojaan.

Ensimmäinen taistelupäivä oli näin painunut iltaan. Yön pimetessä tuntui olo kaukana omista joukoista ja joka puolella hiipivien vihollisten ympäröimä hiukan kolkolta. Tuskin yksikään jääkäreistä ummisti silmiään sinä yönä, vaikka pimeän hetkinä taistelutoiminta oli verrattain vähäistä. Järvikannasten suunnalla oli kovin taistelun melu myös

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan historiikki

Pataljoonan vuosipäivää vietetään Karjalan kannaksella, Kivennavan pitäjän Joutselan kylässä käydyn urhoollisen taistelun muistopäivänä. Taistelu käytiin silloisen Kivennavan linnanvoudin Juho Maununpojan johdolla 11. 3. 1555. Tässä taistelussa Juho Maununpoika, talonpojista muodostettuine, keveine hiihtojoukkoineen löi kymmenkertaisesti ylivoimaisemman vihollisen. Juho Maununpojan suksemmiehiä voidaan pitää ensimmäisinä suomalaisina jääkäreinä ja sen vuoksi PohmJP vaalii heidän perinteitään.

Pataljoonamme on alkuaan Karjalan kannakselta, Terijoelta kotoisin. Sen syntysanat lausuttiin 20. 4. 1921, jolloin Käkisalmen läänin Rykmentti hajoitettiin ja sen I pataljoonasta muodostettiin Pyöräpataljoona 1, myöhemmin nimi muutettiin PPP 1:ksi. Pataljoona sai lipun 16. 5. 1923 armeijan lippujuhlassa. Samalla määrättiin kuniamarssiksi Toivo Kuulan säveltämä »Härmän marssi». 8. 5. 1936 pataljoonan nimi muutettiin JP 1:ksi, jolloin myös kuniamarssiksi määrättiin Sibeliuksen säveltämä Jääkärien marssi. Tasavallan Presidentin vahvistettua 27. 11.

laannut. Myöhemmin kuulimme, että pataljoona ei ollut onnistunut illan kuluessa täysin saavuttamaan tavoitettaan ja että hyökkäys oli jouduttu keskeyttämään yön ajaksi.

Tuskin oli aamuhämärä alkanut kajastaa, kun lännestä alkoi kuulua jälleen ankara meteli ja hämähän vaihtuessa päivään, alkoi siltä päin kantautua asemiemme lähestyvien panssarien kolinaa. Pataljoona oli jälleen aloittanut hyökkäyksensä ja vihollisen ahdinkoon joutunut motti oli alkanut purkautua. Pian ilmestyikin lännestä kolme täyttä karkua ajavaa panssarivaunua kannet miehiä täynnä. Län-tiseen suuntaan asemassa ollut pstkivääri avasi tulen niitä vastaan, mutta sekin kivääri meni kohta toimintakyvyttömäksi häiriön vuoksi, ja niin panssarit pääsivät jatkamaan kovaa vauhtiaan asemiemme sisälle. Tällöin jääkäri Pyyn konekivääri pyyhkäisi miehet kansilta, mutta hurjaa vauhtia ajavien vaunujen alle oli vaikea saada osumaan kasapnok-sia jääkärien rohkeista yrityksistä huolimatta. Kersantti Saari onnistui kuitenkin yrityksessään ja tuikkasi viimeisenä ajavan vaunun alle kasapanoksensa. Vaunu keikahti kovasti, mutta jatkoi vielä vaivalloisesti matkaansa. Nyt oli kuitenkin itään suunnattu pstkivääri saatu jo kuntoon, ja kun jääkäri Klemola pääsi tyhjentämään aseestaan koko lipaan vaunuihin, niiden matkanteko sammui siihen.

Nyt oli kuitenkin osastomme täydellisesti motissa ja taistelimme kahdella rintamalla. Lännestä painoivat päälle motista purkautuvat viholliset, jotka yrittivät murtautua sulkumme läpi itään ja idästä hyökkäävä vihollinen yritti herkeämättä päästä jo

1956 joukko-osastoille uudet nimet ja perinnejoukko-osastot, muuttui JP 1:n nimi Pohjanmaan Jääkäripataljoonaksi ja se sai vaalittavakseen entiset perinteensä.

Pataljoonassa pyrittiin mahdollisimman tehokkaan koulutuksen avulla luomaan moitteeton joukko-osasto. Isänmaallinen mieli ja hyvä palvelusinto vallitsi pataljoonassa. Tähän oli vaikuttamassa mm. tietoisuus suojajoukkotehtävästä. Sodan äänet olivat silloin jo rauhanaikana kuultavissa, kun naapurimaan tykistö suoritti ammuntoja merellä. Länsisuomalaiset pojat katsoivat totisina toisiinsa, kuullessaan kranaattien suhinaa ja ikkunalaseja helisyttäviä räjähdyksiä mereltä.

Nopeasti kohosi pataljoona erääksi armeijan mallijoukko-osastoksi. Erilaisissa kilpailuissa pataljoonan miehet saivat hyviä tuloksia. V. 1938 korkean koulutustasonsa ansiosta sai pataljoona lippuunsa vapaudenristin nauhoineen ylipäällikön tunnustuksena.

30. 11. 1939 sodan syttyessä JP 1 joutui ensimmäisenä osoittamaan kuntonsa. Suojajoukkona pataljoon-

mottiin joutuneiden toveriensa avuksi. Niin jouduimme taistelemaan kahden tulen välissä herkeämättä koko sen päivän.

Kun taistelu oli kestänyt kohta kaksi vuorokautta miltei yhteen menoon joka suunnalta rynnistävää vihollista vastaan, ja kun pataljoonan selustaiskun ja päävoimien heti senjälkeen alkaneen etenemisen johdosta yhä lisääntyviä vihollisosastoja parveili joka puolella, alkoi jälleen tuntua siltä, ettei osastomme selviä millään loppuun asti. Miesten väsymys oli ilmeinen siitä huolimatta, että he kestivät tämän äärimmäistä ponnistusta vaativan tehtävän todellisella jääkärien sisulla. Vihollisen hyökkäykset torjuttiin kuitenkin toinen toisensa jälkeen ja lyötiin hajalle. Pieni mutta sitkeä jääkärijoukko oli täyttänyt saamansa tehtävän. Se oli taistellut kaksi vuorokautta yhtämittaa kaukana vihollisen selustassa ehtimättä sinä aikana edes syömäänkään. Saaliina sillä oli kolme tuhottua panssaria ja useita kunnossa olevia kuorma-autoja. Viholliselle se oli tuottanut huomattavat tappiot, mihin verrattuna omat tappiot olivat suhteellisen vähäiset ja mikä tärkeintä, se oli suojannut pataljoonan selustan ja siten mahdollistuttanut sen tehtävän suorittamisen.

Aamulla 29. 8. klo 7.30 mennessä oli JP 1 suorittanut saamansa tehtävän. Onkamus—Peltojärvi kannas oli avattu, ja samalla salmen länsipuolella olevat joukkomme saattoivat aloittaa ylimenon pioneerien rakentamaa ruuhisiltaa pitkin JP 1:n avaamaan sillanpään. Kovat korpitaistelut käynyt JP 1 pääsi ansaitsemaansa lepoon.

MUISTOJEN KERÄLTÄ PURETTUA

Menneitä muistellessa palautuvat helposti mieleen myös monet henkilöhahmot ja heistä eturivissä sellaiset, jotka omalla tavallaan olivat persoonallisia ja joissa miellyttävät muistot ovat päällimmäisiä. Muistojen kavalgaadissa soittelevat tavallisesti ensiviulua entiset esimiehet ja niinpä tässä haluankin omistaa muutaman rivin 3/JP 1:n komppanian vääpelille Huko, eli Huke Manniselle.

Ensimmäisen kosketuksen tähän rehtiin mieheen sain jo Ratsuväen koulutuskeskuksessa, jonne Huke oli komennettu alokaseskadroonaan joukkueenjohdajaksi. Huke määräili eskadroonan V joukkueen asioista ja teki sen tavalla, jossa ei ollut sormittelemista. Vaikken kuulunutkaan tuohon joukkueeseen opin kunnioittamaan uskollisesti JP:n värejä kantavaa vääpeliä siinä, missä hänen omankin joukkueensa miehet. Koko eskadroona tunsu Huken lupsakana ja ohjaavana esimiehenä, joka ei alentunut simpukukseen, vaan hoiteli kuripuolen omalla vakaalla tavallaan. Hän luotti miehiinsä ja vetosi heidän kunniantuntoonsa ja loi esimerkiksi joukkueylpeyden, johon poikasten kurittomuus armotta kilpistyi. Oikealla hetkellä hän antoi tunnustuksen suorituksista ja mikään ei tehonnut poikiin paremmin kuin tämä.

na joutui viivyttyä vetäytymään rajalta pääpuolustuslinjalle Summaan. Jääkärit selvisivät tehtävästään hyvin. Talvisodan myöhemmissäkin vaiheissa pataljoona taisteli urhoollisesti. Taistelupaikoista mainittakoon vain Kollaa, jossa erityisesti Tappokukkulan vastahyökkäys tulee aina säilymään pataljoonan kunnakkaimpina taisteluina. Myöskään ei saa unohtaa Nietjärven säälimätöntä korpitaistelua. Monilla partioretkillä jääkärit osoittivat kuntonsa ja kestäväytensä sekä henkensä voiman.

Talvisodan päätyttyä pataljoonan uudeksi varuskuntapaikaksi tuli Lappeenranta. Sodan haavat oli parannettava ja aukot täytettävä. Pian toipuminen tapahtuikin ja entinen reipas mieli sai aikaan sen, että JP 1 oli entistä elinvoimaisempi. Rauhantoimia ei saatu kuitenkaan kauan jatkaa. V. 1941 syttyi jatkosota. Hyökkäysvaiheessa JP 1 taisteli monet kunnakkaat taistelut, näistä mainittakoon Ilomantsin, Toivajärven, Suojärven, Onkamuksen, Säämäjärven ja Kendjärven taistelut. Eteneminen päättyi Äänisjärven rannalle Äänisniemeen. Pataljoona oli suorittanut noin 1000 km:n marssin; suurin osa matkasta tehtiin tietömissä erämaissa. Äänisjärven rannalla pataljoona suoritti asemasotaan kuuluvia tehtäviä v. 1943 sakka, jolloin se siirrettiin Kannakselle Lempäälän lohkolle ja myöhemmin Terijoelle vanhaan varuskuntaansa. 11. 3. 44 pataljoona vietti 20-vuotisjuhlaansa vanhan varuskuntansa kentällä.

Kevättalvi ja kevät kului Terijoella kenttälinnostustöissä ja ahkerassa koulutuksessa. Vihollisen toiminta alkoi kiihtyä ja 9. 6. -44 tykistön tuli alkoi voimakkaana. Se ei ollut sellaista kuin ennen v. 1939.

Me toiset olimme kateellisia V joukkueen pojille erinomaisesta johtajasta siitä huolimatta, että hiukan hymyilimme Huken ratsastustaidolle. Olihan vanhan »Pumpun» istunta satulassa kuin jalkaväen kapteenin, mutta se ei kuvaa rikkonut.

Mieluisa yllätys sitten odottikin Terijoella, kun täydennysmiehenä tulin 3/JP 1:n riveihin ja totesin, että Mannisen Huke on komppaniamme vääpeli.

Tässä tehtävässä Huke oli ehdottomasti omalla alallaan ja hän oli vääpeli parhainta lajia. Aina toudukas, komppanian etujen tinkimätön puolustaja ja miestensä parasta alati ajatteleva.

Hukella ei näyttänyt olevan hermoja ollenkaan, vaikka joskus yritimme niitä rassata nousemaan pintaan. Asiattomuudet hän laski toisesta korvastaan sisään, toisesta ulos ja vänkäsi asiat silhen viistaan, että 3. komppania on »Hakakomppania», niinkuin tietysti oliin.

Tarpeen vaatiessa Huke osasi olla tiukkakin ja laiskanmadon hän kaiveli omin käsin miehen sisuksista, jos havaitsi jonkun tähän tautiin sairastuneen. Hetkenkään rauhaa hän ei suonut pinnarille, vaan järjesti pientä ylimääräistä vipinää ja jynssäystä sitä yrittävälle. — Tämänkin puolen Huke hoiti hie-

Nyt ne samat linnakkeet ampuivat meidän asemeimme, JP 1 joutui tapahtumien polttopisteeseen. Vihollisen hyökkäys alkoi ja se sai surron. JP 1 joutui taisteluun Joutselän—Mainilan suuntaan. Vastassa oli sama, ylivoimainen vihollinen kuin Juho Maununpojan aikana. Samoin JP 1 teki teon, jota tuskin voisi uskoa. Se sai pysäytetyksi vihollisen erittäin kriittisellä hetkellä muutaman tunnin ajaksi. Juho Maununpojan 389 vuotta sitten suorittama työ uusittiin perinteiden mukaisesti.

Sota jatkui viivytyksenä ja iskuina Kannaksella, kunnes pataljoona siirtyi Ilomantsiin, missä se osallistui korpisotaan kahden vihollisdivisioonan tuhoon johtaneissa sotatoimissa.

Tuli rauha. Taistelut olivat päättyneet. Ne olivat vaatineet myöskin JP 1:ltä raskaat uhrit. Järkähtämättöminä velvollisuutensa täyttäen ja tekemälleen valalle uskollisina kaatui pataljoonan riveissä 370 henkilöä. Rauhan teon jälkeen pataljoona oli kesään 1945 Torniossa ja eräitä komppanioita pohjoisempaanakin, missä sotatoimet olivat saksalaisia vastaan käynnissä. Siellä ei pataljoona osallistunut varsinaisiin taisteluihin.

V. 1945 pataljoonan uudeksi sijoituspaikaksi määrättiin Vaasa. Sen maakunnan pääkaupunki, missä maamme vapautta ja vapausarmeijaa alettiin luomaan. Vaasa oli pataljoonan sijoituspaikkana 19 vuotta. V. 1964 heinäkuun lopussa aloitti Pohjanmaan Jääkäripataljoona 3-päiväisen pp-marssin nykyiseen sijoituspaikkaansa Sodankylään.

Nyt on pataljoona muuttunut Lapin omaksi joukkoosastoksi. Henki on yhä sama kuin ennenkin.

nosti. Käskiessään hän myös vetosi miehen kunniantuntoon ja antoi samalla ymmärtää, että mitä pikemmin asiat järjestyvät kuntoon, sitä helpompi asianomaisen on olla ja sitä pikemmin päättyy jynssäys.

Terijoella Hukella oli oma talo aivan sairaalan vieressä ja sen kunnostamiseen Huke käytti niukat vapaa-aikansa, mönki puutarhassa ja siivosi ent. alivuokralaisen jälkiä. Mutta sinne vain piti Hukenkin mökkinsä jättää.

Tilanteen aikana tosihommissa piti Huke huolen siitä, että posti ja sapsukat tulivat linjaan aikanaan ja usein hän henkilökohtaisesti kävi ottamassa selvää, mitä edestä puuttuu ja tämän mukaan järjesteli asioita pataljoonan töpinän kanssa.

Tällaisella matkalla Ilomantsin korvessa Huke haavoittuikin pahasti. — Oli päivärahojen maksun aika ja edessä oli »tilanne», mutta sehän ei estänyt kelpo väpeliämme tulemasta linjaan. Salkussa painoivat päivärahakortit ja vähäiset tilisaatavamme ja kamreerin tarkkuudella Huke jakoi kullekin osansa sinä aikana, kun keittiömiehet huolehtivat muonan jakamisesta. Alueelle tippui harvakeen Lengonvaarasta lähetettyjä krh:n ammuksia ja Huke tilitti päivärahoja montun laidalla istuen. — Hoidettuaan asiansa otti Huke muutaman miehen mukaansa kantamaan tyhjiä keittoastioita ja heidän joukkoonsa kuuluin minäkin. Kävelin Mannisen vieressä jotakin kevyempää kantaen ja 5 m:n päässä takanamme tulivat korpr Yrjö Pisto ja jääkäri Valde Asp. Pistolla oli kannettavanaan maitotonkka ja n. puolimatassa

hevosille käski Huke minun vaihtaa tehtävää Piston kanssa. Näin tulin jääneeksi kävelemään Aspin viereen ja Pisto valtasi oman paikkani.

Kauan ei matkamme rauhassa jatkunut, vaihdosta ehkä n. 200 m, kun kuului havinaa, vai vaistosimmeko mieluummin, että jotakin on tulossa. Löimme Aspin kanssa maahan ja juuri oikealla hetkellä, sillä samassa räjähti 81 millisen krh:n ammus aivan Huken ja Piston edessä. Eteeni heittämani maitotonkan kylki rapisi sirpaleista ja possahduksia tuli lisää. — Laskin niitä 15 kpl. — Kun tuli lakkasi, kuulimme valitusta. Huke oli saanut siipeensa pahemman keran. Verta näytti tulevan joka puolelta ja toinen jalakaterä repsotti melkein irtopoikki. Jalan lisäksi ainakin 14 sirpalletta oli puhkaissut reiän Huke-paran kehoon, mutta kehnemmin kävi vielä Piston. Hänen päälakensa oli poissa korvia myöten ja pää vain höyrysi jäähtyessään. Sidoimme Huken hätäisesti ja huusimme apua lähellä olleilta hevosmiehiltä, jotka myös olivat saaneet osansa huoltotielle tulleesta keskityksestä.

Purilailta aloitti Huke vaivalloisen matkansa JSP:lle ja siitä edelleen Sotasairaalaan, jossa mies paikattiin hengenpitäväksi. Ihme, että Huke yleensä selvisi.

21 vuotta sitten viimeksi Huken kanssa tapasimme edelläkerrotuissa olosuhteissa, mutta Huken muisto tulee aina säilymään. Olisi vielä mukava joskus tavata.

Alik. res. L. V. Hirvensalo 3./JP 1:n tstlähetti.

Ylivääpeli evp Antti Mäkeläinen

ILOMANTSI 1944

Sotatoimet suomalaisten puolelta lopetettiin syyskuun 4 päivänä v. 1944 aamulla kello 8.00. Aselepo astui voimaan koko itäisellä rintamalla.

Jälleen kerran kääntyi historian lehti kansamme kohtalon tiellä. Korpi hiljeni, putket vaikenivat, armoton koneisto, joka niin paljon oli kylvännyt hävitystä ja tuhoa, kuolemaa ja surua oli nyt pysäytetty. Rattaiden kierrosiukua ei voitu enää lisätä, teho heikkeni ja näin valtiovaltamme johto joutui tutkimaan rauhan mahdollisuuksia aselepo-ehtojen pohjalta, joka sittemmin syyskuun 19 päivänä 1944 päättyikin solmittuun välirauhaan.

Osatekijänä tärkein oli sittenkin ihminen (suomalainen sotilas). Sieltä he nousivat tuona ikimuistettavana aamuna taisteluasemastaan, pesäkkeistään, poteroistaan ja kuka mistäkin tuohon hiljaisuuteen, uskoako tätä todeksi. He nousivat ihmisinä, ei tappajina, ilman vihaa, ei syyttäen, ei sormella osoittaen — — — muistaen veljiään, jotka olivat suorittaneet hiljaisen paluun ja kaikkensa antaneena surevien omaistensa luo. Veljiään joille ei suotu paluun mahdollisuutta — veljiään, jotka rikotuin jäsenin ja vammaisina oli postitettu heidän joukostaan; omai-

siaan ja rakkaitaan. Uskon tuon kaiken kulkeneen liukunauhana jokaisen mielessä. Kauhun- ja kuoleman pelon muistikuvina kulkivat väsymyksen, nälän, liian ja kurjuuden vuodet — jäävät pohjolan lumimyrskyt ja pakkaset.

Kaiken tuon keskeltä oli miesten suorituskyky piis-kattu inhimillisen kestokyvyn rajoille, voimasuhteiden epätasaisuuskaan ei kyennyt lannistamaan tuota ihmisen suorituskyvyn suuruutta. Kansamme uhrimieli ja sen osoittama sankaruus etsivät vertaansa. Olemassaolomme oli noiden miesten ja kansamme uskollisuuden ja pelottomuuden varassa.

Se oli myöskin kaatuneiden veljien testamentti ja tuo lupaus oli silloin 4 päivänä syyskuuta 1944 lunastettu, Suomen armeijan selkäranka ei ollut tahtunut. Tähän kunniakkaaseen kuvaan on meidän liitettävä maineikas silloinen Jääkäripataljoona 1, sen riveissä palvelleet, taistelleet ja kaatuneet. Näiden kaatuneiden veljiemme muisto on kehoityksena meille kaikille rakentavaan yhteistyöhön, tänään ja tulevaisuudessa. Sillä kunnia on sotilaan kaunein hyve ja toisen kunnian loukkaamattomana pitäminen hänen parhaimpia ominaisuuksiaan.

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan

kantahenkilökunnalle ja varusmiehille

ONNENTOIVOTUKSEMME

45-VUOTISJUHLAN

merkeissä

Utsjoen kunta

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan

kantahenkilökunnalle ja varusmiehille

ONNENTOIVOTUKSEMME

45-VUOTISJUHLAN

merkeissä

Kittilän kunta

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan

kantahenkilökunnalle ja varusmiehille

ONNENTOIVOTUKSEMME

45-VUOTISJUHLAN

merkeissä

Inarin kunta

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan

kantahenkilökunnalle ja varusmiehille

ONNENTOIVOTUKSEMME

45-VUOTISJUHLAN

merkeissä

Pelkosenniemen kunta

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan

kantahenkilökunnalle ja varusmiehille

ONNENTOIVOTUKSEMME

45-VUOTISJUHLAN

merkeissä

Utsjoen kunta

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan

kantahenkilökunnalle ja varusmiehille

ONNENTOIVOTUKSEMME

45-VUOTISJUHLAN

merkeissä

Kittilän kunta

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan

kantahenkilökunnalle ja varusmiehille

ONNENTOIVOTUKSEMME

45-VUOTISJUHLAN

merkeissä

Inarin kunta

Pohjanmaan Jääkäripataljoonan

kantahenkilökunnalle ja varusmiehille

ONNENTOIVOTUKSEMME

45-VUOTISJUHLAN

merkeissä

Pelkosenniemen kunta

Yliluutnantti evp Y R Turunen

MENNEITÄ MUISTELLESSA

Pohjanmaan Jääkäripataljoona on nimensä puolesta vielä nuori, mutta jatkaa entisen kunniaikkaan Jääkäripataljoona 1:n perinteitä ja viettää 11. 3. 1966 45-vuotisjuhlaansa Sodankylässä. Muistelen tässä menneitä aikoja palvellessani ent. JP 1:ssä 45 vuotta sitten, eli vuonna 1920.

Varusmiespalvelustani jouduin suorittamaan 2./JP 1:en nyk. 2./PohmJP:an 20. 11. 1920. Komppania oli tätä ennen ollut itärajalla vartiotehtävissä ja palannut sieltä vähän aikaisemmin Kanervanpysäkin lähiseudulle, joka oli määrätty komppanian majoitusalueeksi. FE, 1. K ja 3. K oli majoitettu Kellomäelle. Ensisijaisena tulee mieleeni ne puutteellisuudet, jotka silloisista olosuhteista johtuen oli voitettava.

Kasarmeina olivat venäjänvallan aikana rakennetut kesähuvilat. 2. K:n käytössä oli 8 huvilaa ja majoitusalueen suruus oli n. 1 km². Huoneet olivat eri suuruisia, pienimpiin huoneisiin mahtui 4 miestä ja suurimpiin 2 ryhmää.

Komppanioilla oli oma huoltonsa. Mitään valmisteluja saapuvan ikäluokan suhteen ei oltu tehty. Tästä johtui, että saapuvat varusmiehet saivat varusteensa parin viikon kuluessa. Niinpä minäkin jouduin olemaan omissa vaatteissani kaksi viikkoa. Tämä kahden viikon aika käytettiin varusteiden kunnostamiseen, kasarmien ja kasarmialueen puhtautukseen.

Ruoka valmistettiin lautarakenteisessa vajassa olevilla muuripadoilla, ainoastaan yhden ruokalajin valmistus kerrallaan oli mahdollista. Koulutettuja keittäjiä ei ollut, joten keittäjät valittiin tehtävään sopivista varusmiehistä. Ruokailu tapahtui kasarmihuoneissa. Ruokailuastiaina oli sekalaiset peltikupit. Ruoanjakelu tapahtui keittovajan edessä jonottamalla. Talvipakkasilla usein ruoka oli syödessä kylmää, kun matka keittiöltä kasarmiin oli n. 100–150 m. Ruokailuvälineitten pesu oli jokapäiväistä työtä ja tapahtui se ulkona vesikaivon läheisyydessä. Ruokailuvälineet tarkastettiin joka viikko ja varjele sitä kenen kupin uurteista löytyi likaa. Tämä tiesi ylimääräistä työtä, tai jos monella miehellä oli muistuttamista ruoka-astioissa, oli uusi tarkastus illalla klo 21.00–23.00 välisenä aikana.

Varusteet olivat enimmäkseen käytettyjä ja osaksi rikkinäisiä. Patjapussin sai jokainen ensimmäisenä. Tämä piti täyttää ulkona olevasta olkikasasta ja siitä piti tulla mallikelpoinen (Kamelin selkää muistuttava patja ei kelvannut). Reunat oli vielä ommeltava, että vuoteesta tuli tasainen ja suorasiivinen. Ei myöskään samassa tuvassa saanut olla eripaksuja patjoja.

Jalkineet olivat englantilaisia, saappaat ja nauha-kengät säärystimineen. Jalkineitten pohjien kuluminen estämiseksi oli pohjissa ns. nastat. Oli tärkeätä, että jokainen nastaa aamutarkastuksessa oli paikoillaan, koska varusteisiin ei kuulunut vasaraa, uudet nastat piti takoa kivellä.

Koulutus oli aluksi sulkeisharjoitusta, jossa samalla opetettiin maaston hyväksi käyttöä. Kyllä siinä kenttä pölysi kun koko komppania sai (höykyköykyä) maahan ja ylös harjoitusta. Palvelusajan jatkuessa muuttuivat harjoitukset ampuma- ja taistelukoulutukseksi. Marssit oli kuitenkin marsittava, sillä 45 km jalkamarssi täysissä kenttävarusteissa näytettiin, kuka kestää suurempia rasituksia.

Täytyy sanoa, ettei vapaa-aikaa ollut eikä sitä tarvittukaan, sillä lauantaisin ja sunnuntaisin oli ainoat tilaisuudet, jolloin keskustapaikoissa oli huvitilaisuuksia.

Olosuhteet kehittyivät aina parempaan päin. Kesällä 1923 2. K siirtyi Kellomäelle venäjänvallan aikaiseen koulurakennukseen. Majoitus oli vieläkin ahdesta, mutta parani kuitenkin huomattavasti.

1926 syksyllä siirtyi 2. K Terijoelle uuteen kasarmirakennukseen. PE, AuK, 1. K ja 3. K olivat siirtyneet Terijoelle jo aikaisemmin. Kellomäelle jäi vielä 4. K. Nyt voitiin puhua jo kasarmimajoituksesta ja monista parannuksista, kuten ruokailusta ruokasalissa, vaatevarusteet pestiin- ja korjattiin pesulasissa, jalkineet korjattiin suutariverstaassa, hevoshuolto siirtyi pataljoonalle. Saunominen tapahtui voimalaitoksen tilavassa saunassa.

Kun edellä mainitut parannukset otamme huomioon, niin mielestäni, komppaniaa ajatellen, puolet kaikista rasituksista oli voitettu.

Jatkuu siv. 30

PATALJOONAN JUHLAA

4. 6. 65 Sepeleen lasku

4. 6. 65 Paraati

Koulutustarkastus

PATALJOONAN ARKEA

Ampumakoulutusta

Aamuakareita

Parhaat palkitaan

Massahiihdot

Ruokailu maastossa

*Esimiehiä ja
vieraita 1965*

*Maj E Backman nuor.ups
Kompp.pääll ja patl.n va. kom
1921 - 1940*

10. 1. kuoli majuri evp Evald Backman. Hän oli syntynyt 9. 7. 1897. Tultuaan ylioppilaaksi v. 1916 hän antautui sotilasuralle. Hän palveli mm. Jääkäripataljoona 1:ssä Terijoella. Siellä hän toimi myös toistakymmentä vuotta Sotilaskotiyhdistyksen johtokunnassa. Viime sotaan hän otti osaa pataljoonan komentajana. Sodan loputtua hän siirtyi siviilitehtäviin ja suoritti kauppakorkeakoulun upseereille järjestämän kurssin. Sen jälkeen hän toimi Yksityisyrittäjien Vakuutusyhtiön Uudenmaan piirin tarkastajana.

MUISTOJEN KUVASARJAA

JP 1:n kantahenkilökunta - 40

Jatkoa siv. 22.

Vertaisin pataljoonan vaiheita vv. 1920—1926 kapalovauvan elämään, joka potkii irti itsestään kapaloista ja siitä irtipäästyään alkaa lähteä konttaamaan, kävelemään ja juoksemaan.

Näin on pataljoonan vaiheet olleet, vaatien päällystöltä, alipäällystöltä ja miehistöltä herpaantumia-tonta työntöä, palvelusaltiutta ja hyvää jääkärihenkeä.

Teille nykyisille Pohjanmaan Jääkäripataljoonan Jääkäreille toivotan sitkeyttä ja kestävyyttä sekä hyvää palvelusaltiutta vaaliessanne edeltäjienne perinteitä.

JP 1:n autojoukkue 1944

*Sotapesän järjestämä
joulu 1937 Terijoen
Seurahuoneella*

*PPP 1:n poikia
marskituolla Virolai-
sen kaupalla Lintu-
lassa Joutselän tie-
haarussa*

*JP 1:n 30-vuotisjuhla
12. 3. 1951*

Turistimatka entiseen varuskuntaan

Aamulla lähtö Helsingistä, bussimatka halki vehmaan Etelä-Suomen, rajan ylitys Vaalimaalla, hieman odotusta rajapuomin ohitettua passi- ym. muodollisuuksia, kuten aina rajaa ylitettäessä länteen taikka itään. Autonokka nopeasti kohti Viipuria, illalla perillä Krockalassa ja Terijoen Merikylpylässä. Niin, siinä muistojensiltaa vanhalle jääkärille.

Kirjoittajalla oli tilaisuus heinäk. -65 vaimonsa kanssa Neuvostoliittoon tekemän turistimatkan yhteydessä pistääntyä ent. kotiseudulla sekä samalla vilkaista pataljoonan ensimmäistä varuskunta- aluetta.

Matka rajalta Viipuriin taittui nopeasti kestopäällystettyä tietä, ennen kaupunkiin tuloa poikkesimme Monrepoon puistoon jossa oli kesäinen vihreys. Kartanon päärakennus vaikutti hieman rapistuneelta siten viime näkemän. Lapsia kesän vietossa ja yksinäinen kalamies ongella laiturilla. Kas, Suomenveden takaa häämöitti Markovillan julkisivu, ent. kovien poikien kova sotakoulu. Neitsytniemellä tutunomainen näky kasarmien portista reippaasti marssiva sot.osastoväki — ja värit vaan vaihtuneet. Ajoimme asemalle linnan sivua uutta siltaa, joka johti kauppatorille.

Matkamme suunnattiin nyt tuttuja teitä Säiniöltä ent. Muolaan tietä Uupuneenkankaan kautta Kivennavalle, jossa pysähdyimme vilkaisemaan uudelleen rakennettua kylää, paljon harmaita hirsitaloja, nuorisoa kylän raitilla ja kaupanteossa kioskillä. Auto liikenne oli vilkasta, paljon vastaan tulijoita — lauantai-iltapäivä — leningradilaiset ehkä matkalla viikonloppua viettämään kannaksen järviseudulle. Matkamme jatkui, tuossa tien laidassa ent. Lintulan luostari-alue, kaikki hyvin tuttuja paikkoja.

Ensimmäisen päivän etappi oli meillä Rjebino (ent. Kuokkala), jossa majoituimme ulkomaalaisille turisteille varatulle retkeilyalueelle, josta mainittakoon: Majoitus telttoihin joissa oli mm. sähkövalo, putkikalustot, nukkuminen kahden lakanan välissä. Telttojen ja vuoteiden kunnostus leirin toimesta. Läheisyydessä olivat hyvät uimarannat, joista yölläkin kuului maininkien äänet Suomenlahdelta.

Terijoen kylässä oli heinäkuinen turistikausi parhaimmillaan, kesänviettäjiä oli joka paikassa. Uimarannoilla, kaupoissa, puistoteillä ja ravintoloissa. Matkailijoita kulki sähköjunilla, autoilla ja laivoilla. Keskuksen hyvinhoidetut puistot, viertotien ja rannoille

johtavien katujen vierustojen kukkaistutukset sekä rantaelämä olivat hyviä valokuvauskohteita. Kasarmialue vaikutti aivan oudolta, ent. harjoituskenttä kasvoi valkokykyistä koivikko. Joitakin asuinrakennuksia oli alueelle rakennettu, mm huomasin 1. kompanian perustuksille rakennetuksi neljä pienempää asuintaloa, joissa asui kesänviettäjiä. Sot.sairaala oli laajennettu ja pihalla huomasimme potilaita sekä hoitajia liikkeellä. Kerhojen rakennukset olivat myöskin jällellä. Sotilaskodin paikalla oli hyvin varustettu elintarvikemyymälä, jossa teimme ostoksia, esikunnan alueelle rakennettu nuorisotalo, joka näytti iltsella olevan ahkerassa käytössä. Ent. huoltokorjaamolla oli myös toimintaa, en kuitenkaan mennyt sinne häiritsemään siellä olevia ihmisiä. Satamasta oli vilkas laivaliikenne Pietarhovista Terijoelle ja nopeasti menivät muutamat lomapäivät siellä ihanilla Suomenlahden uimarannoilla. Paluumatkalla pidimme muutaman tunnin tauon Viipurissa, jossa samalla tutuistuimme kaupunkiin sekä suoritimme pikkuostoksia kaupoissa ja jälleen rajan ylitys.

Näin oli päättynyt turistimatkamme monien muistojen Terijoelle.

Poikamiesten myrskyävältä mereltä avioliiton rauhaiseen satamaan v:n 1965 aikana purjehtineet seuraavat:

yliluutnantti	Martti Kokkonen ja Toini Kopra
ylivääpeli	Armas Saastamoinen ja Maija-Liisa Rissanen
ylikersantti	Vesa Rahkola ja Kirsti Remsu
kersantti	Kari Pippola ja Lilja Hietala

Toivomme, että pohkeet kestävät ylämäessä ja jarrut alamäessä.

Väkiluku on lisääntynyt viidellä pojalla ja kahdella tytöllä, joista parhaimmat onnittelut.

Koukkaajapatsas

ETUPYÖRÄN URHEILUA

POHJANMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONAN YLEISURHEILU-ENNÄTYKSET		
100 m	10,7	Pv: ALIK J. EHRSTRÖM -61
200 m	23,0	ALIK O. KARKKILA -62
200 m	23,0	ALIK K. KANGAS -64
400 m	50,4	YRRE T. PEUSSA -36
800 m	1,55	JAA K. O. KUNNAS -64
1500 m	4,05	ALIK M. TORVELA -64
1500 m	4,21	ALIK M. TORVELA -64
PITUUS	7,21	REK. A. ASIALA -60
KORKEUS	1,81	ALIK U. HONKAHALLILA -62
KUULA	14,42	ALIK E. KULMALA -61
KIEKKO	45,53	REK. M. MÄKIVÄLTÄN -60
MIDUKARI	51,60	JAA P. SONVICJA -61
KEIHÄS	73,86	ALIK T. NIKKANEN -36
SEIVÄS	3,80	ALIK J. YRHÄLÄ -62
1000 m	1,59	LAKANIEMI, EHRSTRÖM FELTONIEM, TANAKEN -61
4 x 100 m	44,5	LAKANIEMI, EHRSTRÖM JUORENVIITA, FELTONIEMI -61

Yleisurheilunennätykset

Pataljoonamme 45-vuotisjuhlan kunniaksi nouskaamme ajan pyörältä ja suksilta hetkeksi, luodaksemme yhdessä katseemme urheilun rintamalla tapahtuneisiin mainetekoihin. Meidän on tyydyttävä kuitenkin melkoisen suppeaan näkemykseen, sillä tämä aukeama ei riitä kuin murto-osaan siitä mitä haluaisimme muistella ja katsella. Aika ja sodat ovat tuhonneet osan tilastoista ja mahdollisesti palkinnoista, joten »Etupyörä» on kiitollinen saadessaan urheilsivun lukijoilta arvokkaita tietoja, vaikka vähäisiäkin, varsinkin varhaisemmilta vuosilta.

Arvokkain kiertopalkinto on varmasti Alpo Sailon veistämä ja sodanaikaisten aseveljien lahjoittama »Koukkaajapatsas». Palkinnon voittaa vuodeksi haltuunsa yksikkö, joka on parhain koko vuoden kilpailuissa. Patsas säilytetään Sotilaskodissa, jossa sijaitsee myös pataljoonan palkintokaappi, jonka näemme viereisellä sivulla. Keskellä ovat pataljoonan edustusjoukkueiden ja edustajien Pv:n mestaruus- tai muissa kilpailuissa ja otteluissa saavutetut ja sivuilla perusyksiköiden omikseen voittamat palkinnot. Kiertävä palkinnot ovat kuitenkin yksiköiden omissa palkinto-

kaapeissa. Ylinnä näemme yleisurheilun ennätystaulun. Näkyviimme ilmestyy valtaisa joukko eri urheilun harrastajia, massaurheilijoina tai nimekkäinä tekijöinä, kaikki parhaansa yrittäneinä kukin ajallaan sotilaana, urheilijana ja rehtinä suomalaisena miehenä. Muutamia nimekkäimpiä mainitaksemme, joko palvelusaikana tai sen jälkeen »huipulle» nousseina kuten: T Peussa, Y Nikkanen, E Kauranen, E Ekman, Matti ja Martti Laakso, V Punkari, R Björnin, J Ehrström, P Utrainen, P Kotila, E Tuomaala, J Orrenmaa, A Asiala, T Pennanen, M Lakaniemi, P Nevala, P Haapaharju sekä lukuisa määrä mm. joukkuekilpailuissa kukin osaltaan hyvään saavutukseen tai voittoon osallistuneita. Vuoden 1965 saavutuksista loistavimmat ovat: kunniakas III sija Pv:n talvimes-t kisojen sotilaspartiohiihdossa, partiossa hiihtivät ltn M Kokkonen, ylik M Nikula, opp S Vilmi ja jääk K Puijola, varusmiesten 15 km saavutti jääk M Järvelä III sijan.

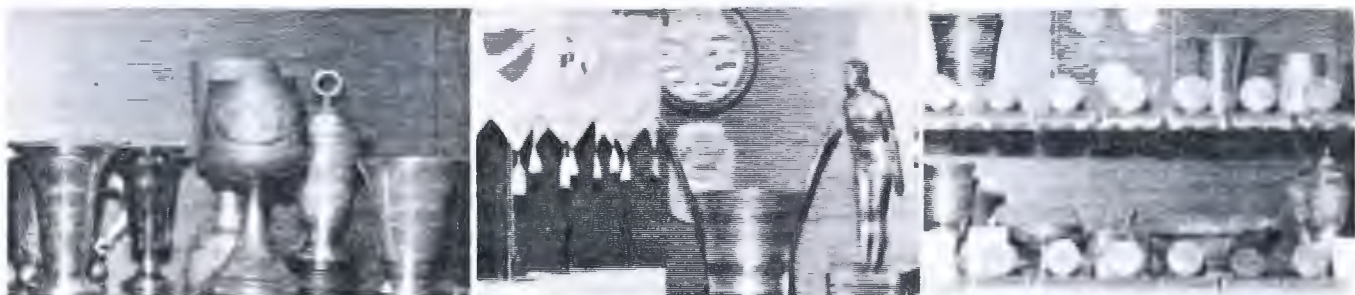
Ei kuitenkaan edustushiihtäjien saavutukset riittäneet, vaan henkilökunnan ja varusmiesten voimalla saavutettiin Kansanhiihdossa II sija, varuskuntien ja joukko-osastojen välisessä kilvassa.

**LAPIN URHEILUVÄKI ONNITTELEE Sodankylän
varuskuntaa ja toivoo edelleen hyvää yhteistyötä**

SVUL:n LAPIN PIIRI r.y.

PALKINTOKAAPPI

Puolustusvoimain mestaruuksia

partiohihto	1948
Pesäpallo	1954
jalkapallo	1958
1000 m:n viestij	1959
4x100 m:n viestij	1960
pesäpallo	1959
yleismest yl urh	1961

II sijoja

pesäpallo	1955
1000 m:n viestij	1960
4x100 m:n viestij	1961

III sijoja

partiohihto	1941
viestihiihto	1952
partiohihto	1956
käsikr heitto	1957
käsikr heitto	1959
jalkapallo	1959
partiohihto	1962
4x100 m:n viestij	1962
partiosuunn	1964
partiohihto	1965

Sodankylän Varuskunnan Upseerikerhon toimintaa ja tapahtumia vuodelta 1965

Sodankylän Varuskunnan Upseerikerho ry on vuoden 65 toiminnassaan pyrkinyt noudattamaan säännöissään määriteltyjä periaatteita.

Kerhon toimintaa kuluneena kautena johti kapt M Salminen aina poissiirtymiseensä saakka. Joulukuun alusta lähtien on puheenjohtajana toiminut maj V Salmi.

Vuoden 65 aikana on kerhoon kuulunut 31 jäsentä. Vuoden vaihtuessa jäsenluku väheni vain yhdellä. Jäsenistömme on kokoontunut kaksi kertaa, helmikuun vuosikokoukseen ja marraskuun ylimääräiseen kokoukseen. Nelijäseninen johtokunta kokoontui kaikkiaan viisi kertaa.

Kerhon yhdistys-, juhla-, urheilu- ja ajanviettoiminta on ollut vilkasta. Osa jäsenistöstämme osallistui tammikuun 28. päivänä Kadettikunnan vuosijuhliin Rovaniemellä. Muita juhlahetkiä vietettiin kerhollamme vapun vastaanottajaisten, syyskauden avajaisillanvieton ja pikkujoulun merkeissä. Erilaisiin kilpailuihin ovat jäsenemme osallistuneet runsaslukuisesti. Maaliskuun puolenvälin paikkeilla ylil K Koskelainen järjesti »herrasmieskilpailun» Sodankylän reser-

vinupseereille ja kerhomme jäsenille. Ankaran kilvan voitti PohmJP:n upseerit saaden näin ensimmäisen kiinnityksen komeaan kiertopalkintoon. Vielä kevät-hankien aikaan kerhomme I ja II joukkue kilpaili Kommattivaaran maastossa puulaakiviestihiihdon voitosta. Voittoa ei tullut, saavutimme 10. ja 19. tilan. Melkein yhtä vaatimattomin saavutuksin osallistuimme puulaakisuunnistuskilpailuun ja -viestisuunnistuskilpailuun. Lumen muuttuessa jo kuraksi vieraili joukkomme Sodankylän Tähtelässä, tutustuen paikan eri tutkimuspisteisiin. Erittäin runsaslukuisesti olemme »miehittäneet» Sodankylässä toimiviin saksan- ja englanninkielen kerhoihin. Kerhojen kokouksumispaikkana on ollut oma upseerikerhomme.

Yhteistoimintamme paikallisen res ups kerhon kanssa ei ole jäänyt vain kilpailutoimintaan, vaan pyydettyessä joku jäsenistämme on pitänyt luennon reservin upseereita kiinnostavasta aiheesta. Samoin olemme yhteistuumin suorittaneet kunniavartioitehtäviä. Kun näin vuoden 66 jo vaihduttua tarkastelee edellisen toimintakauden eri tilaisuuksia, voi vain toivoa, että toiminta jatkuu samanlaisena.

Pv:n ennät (voim olev)

100 m j 1961 alik J Ehrström	10,7
Kp amm 1961 alik P Öysti	147
Ratsuväkiprikaatin mestaruuksia	
partiohiihdossa	1936
Vahv RvPr:n mestaruuksia	
5x1000 m:n viestijuoksu	1942
yleisurheilu	1942
I. D:n mestaruuksia	
pesäpallo	1954
pesäpallo	1955
jalkapallo	1958

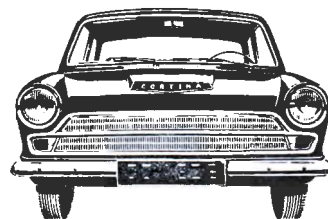
jalkapallo ja pesäpallo	1959
pesäpallo	1962
jalkapallo	1963
II sijoja	
jalkapallo	1960
jalkapallo	1962
pesäpallo	1963
III sijoja	
pesäpallo	1954
jalkapallo	1961

Pyörälle ja suksille — nouse, tavoite — korkealle!
Muistot ja saavutukset velvoittavat.

FORD CORTINA GT

URHEILUAUTON SUORITUSARVOT
PERHEAUTON HINTA

AINA AUTOASIOISSA SUUNTANA

Pohjolan Auto Oy

SODANKYLÄ FUH 148

JP 1:n Killan kuulumisia

Jääkäripataljoona 1:n Kilta ry:n eräänä tehtävänä on toimia jäsentensä keskeisenä yhdyssiteenä niiden miesten keskuudessa, jotka ovat joko palvelleet tai palvelevat parhaillaan Pohjanmaan Jääkäripataljoonassa tai sen edeltäjissä Jääkäripataljoona 1:ssä tai Polkupyöräpataljoona 1:ssä. Killan kotipaikka on Sodankylä, Pohjanmaan Jääkäripataljoona. Puheenjohtajana on v. 1965 toiminut majuri Veikko Salmi sekä sihteerinä ja rahastonhoitajana ylivääpeli Urho Pöyry. Viime vuoden lopussa oli jäsenten lukumäärä hie-man yli 1000. Eniten jäseniä oli Oulun ympäristöstä, seuraavina olivat Seinäjoki, Rovaniemi, Kokkola, Vaasa ja Helsinki. Täällä Lapissa vallitsee vielä kiltaveljien puute johtuen siitä, että pataljoona sai aikai-sempina vuosina pääosan palvelukseen astuvista varusmiehistään Pohjanmaalta. Tilanne kehitty jatkuvasti myönteiseen suuntaan. Kustakin saapumiseräs-tä on liittynyt Kiltaan palveluksensa päätettyään noin 60 %. Suurin osa näistä miehistä on ja tulee olemaan Pohjois-Suomesta. Alaosastoja on tällä hetkellä ai-noastaan Vaasassa ja Oulussa. Niitä kaivataan lisää, sillä yhteydenpitäminen täällä pitkien etäisyyksien maakunnassa tulee muuten olemaan vaikeaa. Uusien alaosastojen perustamispaikoiksi Kilta toivoo Rova-niemeä, Kemiä tai Torniota, Kemijärveä, Kittilää ja Ivaloa. Kuten Killan säännössä mainitaan vaikeuk-siin joutuneiden jäsenien tukemisesta, on viime vuon-na avustettu kahta perhettä.

Ensimmäisen kerran lahjoitettiin 11. 12. 1965 koti-tuneiden varusmiesten lähtötilaisuudessa muistolah-ja ansiokkaasta palveluksesta Pohjanmaan Jääkäri-pataljoonassa ja rehdistä toveruudesta palvelustove-reitaan kohtaan alikersantti, poromies Sauli Kaisan-lahdelle Kemijärveltä, Lahjan luovutuksen suoritti Jääkäripataljoona 1:ssä Terijoella palvellut ja nyt So-dankylän Kelujärvellä asuva luutnantti evp Toivo Rontu.

Jääkäripataljoona 1:n Killan tulevaisuuden sunni-telmiin kuuluu mm.:

- nimenmuutos nykyistä suuntausta noudattaen ja
- »Etupyörä»-lehden ilmestyminen 3—4 kertaa vuodessa sekä tietysti
- entistä laajemman jalansijan saaminen Lapissa PPP 1, JP 1, PohmJP:ssä palvelleita miehiä etsi-mällä ja uusia kasvattamalla.

Jääkäripataljoona 1:n Kilta ry kiittää jäseniään saa-mastaan tuesta ja toivottaa onnea ja menestystä 45-juhlavuoden merkeissä.

**Suuntana
Suurkisat**

Sodankylän Aliupseerikerhon toimintaa ja tapahtumia vuoden 1965 varrelta

Ennen kuin ryhdytään tarkastelemaan otsikon pii-riin liittyviä asioita, lienee paikallaan todeta, että So-dankylän Aliupseerikerhon ensimmäinen varsinainen toimintavuosi täällä uusilla asuinsijoilla tuli täyteen menneen vuoden syksyllä. Kerhon perustava kokous-han pidettiin Vaasan kaupungissa 25. 3. 1964. Varsi-naisen toiminnallisen kauden katsotaan kuitenkin al-kaneeen täällä Sodankylässä oltaessa, siis 26. 9. 1964, jolloin kerho vietti avajaisiaan. Kerhon puheenjoh-tajan — monessa mielessä varsin työteliästä tehtävää — hoiti tuolloin ylivääpeli T Alakoski. Nykyisin pu-heenjohtajana toimii ylivääpeli U Pöyry. Sodankylän Aliupseerikerhon toiminta noudattelee periaatteessa samoja linjoja, joita yleensäkin tällaisille yhdistyk-sille on asetettu. Uudella, vasta toimintansa aloitta-neella kerholla on tiettyjä alkuvaikeuksia. Vähin ei liene se, että oma kerhotalo puuttuu kokonaan. Tä-män vuoksi ei esimerkiksi suurempia juhla- ym. tilai-suuksia voida järjestää. Mutta tällaisista pienistä vai-keuksista on selvitty hyvällä yhteisapelillä. Toimintaa on saatu aikaan suhteellisen mukavasti, eikä kenen-kään ole tarvinnut tuntea olevansa muukalaisena vie-raalla maalla. Vuoden -65 toiminta ja tapahtumat jää-vät ikään kuin kirjan ensimmäisenä lehtenä kerhon aloituskirjaan ja kun sitä käymme nyt lähemmin tar-kastelemaan, huomaamme, että se tarjoaa itse asiassa sangen värikkään ja tapahtumista rikkaan sisällön. Toiminnasta puheenollen lyhyesti seuraavaa: Kerhon johtokunta on pitänyt kokouksiaan 33 kertaa. Yhtei-siä tilaisuuksia ns päivällistilaisuuksia, joissa on käsi-

*Eläkkeelle siirtyneitä sotamest. P Rauhala T Määttänen
E Hakala*

KESYTÖN JA SALAPERÄINEN LAPPI

Keväinen Lapin aurinko kiipeää tuntureitten takaa purppurassa kylpien. Hivuttava kaamos on jäänyt talven selän taakse. Yöt ovat käyneet lyhyiksi ja valoisiksi. Paksun hangen alta paljastuu päivi poikineen. Mutta vielä on pitkä aika kesään. Joskus se saapuu hitaasti kiiruhtaen kuin Lapin mies sulattaen metriset hanget paikalleen, toisinaan sellaisella rytinällä, että tunturipurojen kohina kuuluu hyvinkin kauas. Ajallisesti useimmiten päästään kesän kynnykselle vasta kesäkuun puolella.

Aukeitten aapojen hanki kiiltää lasihileenä häikäisten valkeudellaan vaeltajan silmiä. Suuren suon reunasta kuuluu teerien pulputus niitten ollessa lopettamassa soidintuuhiaan. Toiselta suunnalta korva erottaa urosriekon rytmikkään äänen, joka aletuaan yksitavuisena, katkonaisena, kiihtyy lopuksi tauottomaan päkätykseen. Rohkeasti tuo pieni lintu tulee hääseremonioittensa häiritsijän päälle, olkoon sitten vieras kuinka suuri tahansa. Tunturin kupeessa tolkkaa porotokka pälvistä jäkälää eineekseen koparoillaan kuopien. Saattaapa tuohon token liepeille eksyä verenhimoinen ahma saalista vaanimaan jättäen jälkeensä laukkakuvionsa, joskus reittinsä haaskoillaan viitoittaen...

Metsän kuninkaan, Otson, on tulvavesi ajanut ulos pesästään ja syvimmissä erämaissa tapaa sen tassupainamat muurahaispesien tuntumilta. Karhu on sieltä etsinyt vatsalääkettä saadakseen suolistonsa toimimaan pitkän talviunen jälkeen. Saattaapa emokarhua seurailla pari ruskeaa ja pehmoista nallen poikaa, jotka ovat syntyneet emon talvipesässä.

Vuolaina syöksyvät tuntureille talven tuiskujen kasaamat nietokset kevätauringon lämmössä sulaneina Lapin puro- ja jokipahasia kohti rintamaita. Kevättulvat nousevat rantatörmille ja vievät mennessään heikommat sillat. Suvantopaikoissa harjus viettää häitään ja harriparvoja seuraavat aikaisin muuttaneet kalarosvot, koskelot, kuikat sun muut, jotka herkkutelevat tällä Lapin arvokaloihin kuuluvalla kuin pahimmatkin mässärit.

Lapin mies kiirehtii uittoon jokavuotiselle vonkapaikalleen. Juhannukseen saattavat jo kevättulvat olla menneitä ja sitä ennen puut on saatava jokien alajuoksuille. Eivät jouda uittomiehet öisinkään huiilaamaan. Hyvä, kun ehtivät kahvikupposen siemämaan parroittuneeseen ja ahavoituneeseen naamaansa uittoemännän aina lämpimästä ja pohjattomasta kahvipannusta.

teltty jäsenistöä koskevia ajankohtaisia kysymyksiä, on pidetty 10 kertaa. Juhlatilaisuuksia on järjestetty 5 kertaa. Lisäksi on jäsenistö ottanut paikallisen väestön eri rientoihin osaa varsin runsaasti. Niinikään on urheilutoiminta ollut hyvin vilkasta sekä oman jäsenistön että siviiliväestön kesken. Eri toimikunnat kuten shakki-, urheilu-, pilkki- jne ovat olleet toiminnassa. Näissä merkeissä on myöskin otettu yhteyttä siviiliväestön kanssa. Keväällä vieraili kerholla vaasalainen seurue, jonka muodostivat osaksi entiset talon palvelijat. Seurue teki pienen tutustumisretken lähiympäristöön kerhon edustajien kera. Tapahtumiksi voidaan kai merkitä muun muassa aliupseerien keskuudessa tapahtuvat paikanvaihdot varsin värikkäänä. Eläkkeelle on näet siirtyneet seuraavat aliupseerit: sotmest T Määttänen ja P Rauhala 2. 7. 65, E Hakala 4. 11. 65. Edelleen samaan kastiin sotm V Moilanen ja yliv R Kaski 4. 1. 66. Lappi ei vielä kerinnyt lumota seuraavia: ylik P Haapaharju siirtyi KadK:uun 31. 3. 65, väöp A Kiveliö UudJP:aan, 8. 4. 65, ylik O Uusitalo VaaRannPstoon 1. 6. 65, ylik O Lehto VaaSpE 7. 6. 65, kers H Laukkonen VaaRannPstoon 6. 11. 65 ja ylik V Kujala TaistK:uun 3. 12. 65. Uusia uskaliaitakin on sentään ilmestynyt sijaan. Siviilistä suurin osa. 9 kappaletta on uusia jäseniä, jotka ovat tulleet siviilistä ja pari on tullut toisista joukko-osastoista. Tässä suhteessa on muuten havaittavissa jatkuvaa käymistilaa. Kun tiedämme sen, että

edellämainittujen tilaisuuksien ja tapahtumien yhteyteen liittyy aino annos kaikenlaista muuta touhua, ei toiminnanratas ole päässyt ruostumaan, vaan — luvalla sanoen — se pyörii eteenpäin melko mukavasti.

Yliv R Kaski ja sotmest Vilho Moilanen

Lapin harvat tiet ovat tulvavuosina jänkien kohdilta »uittoväylinä». Vielä pitkään keskikesällä kuohtuttaa routa syvimpiä maakerroksia tien pintaan matkalaisten harmiksi. Ei ole lainkaan ihme, jos muutamat kyläpahaset saavat olla loska-aikana keirikon vankeina useita viikkojakin. Turistin ei tarvitse myöskään pahastua, jos hänen rautabevosensa juuttuu syrjäiselle tielle öljypohja loassa kyntäen.

Mutta Lapin asukit elävät toivorikasta aikaa. Pitkän talven valta on voitettu ja yöttömät yöt ovat edessä. Silloin ei liioin silmää ummisteta...

Kesäinen Lappi houkuttelee kalamiehiä vispaamaan virveleinen tammukka- ja harripuruille. Yksinäisyydessä virtaava Lapin jokiliri jo sinänsä on houkutteleva ja kirkasvetisyydellään lumoava. Jos siitä vielä vieheen koukkuihin tommaa kookkaanpuoleinen tammukka tai harri, niin muistelemista riittää ainakin seuraavaan suveen saakka, jolloin voit taas Lapin matkan uudistaa.

Mutta kesäinen Lappi tarjoaa muutakin kuin vain kalastamismahdollisuuksia. Ken kaipaa erämaan rauhaa ja jylhää kauneutta, hän voi kuntonsa hyväksi tuntiessaan nostaa repun pykälään, ottaa vaeltajan sauvan käteensä ja painaa jollekin lukuisista vaellusreiteistä. Yksin ei ole hyvä lähteä seikkailemaan erämaahan. Se on paremmin anteesiantamaton rikos, sillä erämaa saattaa olla armoton, jos vaeltaja joutuu odottamattomaan hätätilanteeseen. Pahin tällaisista tilanteista on loukkaantuminen tai eksyminen. Molemmissa tapauksissa vaeltajan kohtalo on hyvinkin veitsen terällä ja voi käydä, niinkuin monesti on käynyt, että erämaa ottaa omansa pitäen salaisuutensa jopa niin kauan, että vuosien perästä löytyvät vaeltajan vaalenneet luut jonkin jontkan pohjalta tai Lapin kuusen juurelta.

Oikein suunniteltu vaellusreitti antaa vaeltajalleen sen, mitä hän on matkaltaan odottanutkin, — hikistä ponnistelua, milloin tunturin valloittamiseksi, milloin taas jängän ylittämiseksi. Ponnistelujen palkkioksi saa vaeltaja ihailla tunturin laella karua Lapin luontoa silmäkantamattomiin. Tuntureitten kivirakat ovat seinäjäkälän kuvioina arvoituksellisen ja selittämättömän kauniit, monivärisiä kuviloitaan villin mielikuvituksellisia. Laajan aavan reunassa, tunturin alla, eroittuu yksinäinen järvi tai lampi huokuen erämaan rauhaa. Jängän halki polveileva jokiliri on kuin erämaan napanuora. Jokivarsien koivukäkkärät piirtyvät selvänä vihreänä juottina kertoen kasvuston sitkeästä elinvoimasta karusta kasvupaikasta huolimatta, kasvupaikasta, missä kesä on vain parin kuukauden pituinen, elämän elvyttävä ja voimien kokooja pitkän ja pimeän talvikauden varalle. Naapurituntureilta eroittuu puuraja selvänä, ikään kuin paraskin parturi olisi tehnyt taidokkaan rajan jättäen ukon kaljun päälään paistamaan ajanpatinoimaa ja kunnioitusta herättävää paljautta. Tunturilähteen virvoittava vesi on parasta viiniä virvoittamaan vaeltajan mielestä ja väsymystä ja siitä keitetty kahvi on kuin piste tunturin valloittamiselle.

Suojaissa kankaanreunassa, vuolaasti virtaavan puron rannalla yksinäisyydessään ja harmaudessaan kyyhöttävä eräkämpä tarjoaa matkalaiselle yösijan, karun, mutta lämpimän, jos kulkija on mieluisa tu-

lokas kämpän haltijan mielestä. Lukemattomat tarinat kertovat tapauksista, jolloin outo kulkuri on joutunut jättämään kämpän porontalipeskat ja juttaamaan yönsekkään, koska hän ei ole ollut mieuinen vieras näkymättömän kämpän haltijan mielestä. Kuinka paljon näissä tarinoissa on totta, sen tietnee näitten tarinoitten kertojat itse. Maahiset saattavat joskus erämaassa askarrella lukeneenkin miehen alitajunnassa ja salaperäisyyden verho kiehtoo aina meidän ihmisten mieltä.

Ietken kesän vihreys muttuu aikaisen hallan ansiosta ruskaksi. Tuo taikasana, jonka kuultuaan etelänkin ihminen höristää korviaan. Ruskan kauneus ja värikylläisyys olisi jokaisen itsensä koettava. Sen taikavoiman ansiosta suuntaa moni matkansa syksyiseen Lappiin viedäkseen etelään luonnon kauneuden säilötyinä lukemattomiin värikuviin, jotka kertovat tuosta Lapin syksyn ihmeestä puhuen selvempää kieltä kuin tuhannen selittävää sanaa.

Mutta ruska on lyhytaikainen. Pian tuivertaa syys-tuuli puut puhtaaksi...

Syksyisillä eräpoluilla miehiset miehet tuntevat elämän riemua, kun metsämiehen halli kuuluttaa puussa kykötävän ja kaula pitkällä kiroilevan ukkometson olemassaolon. Mielihyvää tuntien onnistuneen laukauksen jälkeen sullotaen saalis reppuun. Mutta jos siiven lotina kuuluttaa metsästäjälle riistan kaikkoamisen ennenkuin ehdit sen ampumaan, niin on parasta ajatella: — onnensa kullakin ja metsämatkalle mahtuu monenlaista korttoa.

Harvoin ja harvoille saattaa suurriista tallustella aseensa eteen. Jos metsästäjä ei tunne silloin sarvihorkkaa tai kun otson edessä eivät veret jähmety, vaan laukauksen seurauksena on onnistunut kaato, ei riemulla ole rajoja.

Mutta pian peittyi Lapin maisemat jälleen syys-talven valkeaan lumivaippaan. Kaamoksen synkkä pimeys painaa etelän ihmisen mielen maahan ja heikkohermoisimmista tuntuu, että tunturit kaatuvat päälle. Mutta Lapin asukki ei ole miilänsäkään. Poreroetuksilla punaa härkien ja vaatimien veri kirkun aidanpielustan. Lapin mies korjaa viljaansa. Se on hänen suurta juhlaansa ja tietää särviä ja leivän jatketta hänen perheelleen. Sellainen on kesytön ja salaperäinen Lappi.

Lappalaiskokeiluja, sanoi etelän mies ulkomajoituksesta.

Helsingin herroja, sanoi Lapin poika viestilaattaisista miehistä.

Kokeilupakkaus, sanoi alikun tyttöä kuljetti polkupyörällä.

On hauskaa nähdä, kun jääkäri on alokkaana komea, sanoi alokas peilin ääressä.

Morsian lähti klinikalle sanoi korpr kun kivääri ase-pajalle vietiin.

Etupyörä 1926

— Nuorelle miehelle on tuskin parempaa ja kehittyvämpää paikkaa, kuin armeija. Vasta siellä hänestä tulee mies — todella miehinen mies — ja niin uskomattomalta kuin se tuntuukin, jokaisen ikäluokan lättähäntä pystytään puristamaan armeijan rullissa mallikelpoisiksi sotilaisiksi.

— Armeijassa mies opetetaan huolehtimaan vaatteistaan, silittämään housunsa ja pesemään sukkansa, lakaisemaan lattiat ja lauantaisin tekemään suursiivousta ja luutuamaan. Sinänsä outoa miehen teko-puuhaa, mutta järkevää ja kun joskus tämä Intti on ohi, niin sotilaspassi on hyvä suositus — vaikkapa aviomieheksi.

— Armeija on huoleton paikka. Meidän ei tarvitse ajatella enempää kuin mustalaisen kirkossa, sillä vastuunalaiset esimiehemme tekevät sen puolestamme. Alokkaan ei ole lainkaan suositeltavaa ajatella, sillä sahaajahoilla ei pidä ajatella ja mitä muuta alokkaan päässä voisi olla lukuunottamatta joutavia harhakuvitelmia, jotka kyllä häipyvät. Totella käskyä empi-mittä, se on sotilaallista meininkiä.

— Armeijassa meidän ei tarvitse huolehtia mistään — lukuunottamatta pinkkaa, punkkaa, kaappia, varusteita, aseita, polkupyöriä ja niin edelleen.

Armeija ei eroa siviilistä monessa suhteessa. Siviilissä me saamme tehdä melkein mitä tahansa, milloin tahansa ja missä tahansa. Erona on vain se, että armeijassa meidän pitää tehdä mitä tahansa, milloin tahansa ja missä tahansa. Siviilissä me teemme, niinkuin itse haluamme, täällä taas niinkuin esimies haluaa. Siviilissä meillä on vapaus, mutta loppujen lopuksi ainoa vapaus on hillitä itsensä vapaaehtoisesti. Siis — ei mitään eroa.

Minä olen monta kertaa maininnut sanan esimies. Sellaisia ovat armeijassa melkein jokainen toiselleen, alkaen mitättömästä korpraalista ylöspäin. Jokaisella herralla on herransa, niin että armeija onkin oikea hierarkian kukkanen. Ja sehän se vasta suomalaisen jermumentaliteetille hankalaa onkin. Jokainen touhuaisi mieluummin omaan tahtiin ja oman mielensä mukaan, mutta aina on esimies, joka on eri mieltä asiasta.

— Armeija on krouvien miesten paikka. Jokainen ikäluokka mellastaa täällä parhaansa mukaan ja särkee parhaansa mukaan täällä kaikkea. Joku neropatti on väittänyt, että ainoa esine mikä kestää armeijan käsissä on metrinen rataakiskon kappale. Se on liian lyhyt, jotta sitä pystyisi taivuttamaan ja liian pitkä hukattavaksi. Kaiken muun me pystymme rikkomaan tai hävittämään.

— Toisaalta armeijassa on miellyttäviäkin piirteitä. Lukuunottamatta liian pieniä päivärahoja, kehoja varusesineitä ja paria kymmentä muuta pikku-seikkaa, ei ole mitään valittamista. Ja kyllä tämä aina kotiolot voittaa kerrotaan jonkun mustilaispojan sanoneen ensimmäisenä päivänään armeijassa.

— Nykyajan nuorimies, joka astuu armeijaan, huo-

maa kaiken huoliensa häipyvän. Täällä hän elää kuin herran kukkarossa. Hänellä ei ole vapaa-ajan ongelmia, niin kuin siviilissä, koska täällä on vapaa-aikaa hyvin vähän ja sillekin on varattu hyödyllistä käyttöä: aseiden puhdistusta, kaminoiden ja lattioiden puhdistusta.

— Täällä vallitsee kuri ja järjestys, mikä ohjesääntön mukaan helpottaa ja nopeuttaa toimintaa, samoin vallitsee täydellinen sopusointu ja yksimielisyys — se yksi mieli on esimiehen mieli. Kaikki on yksinkertaista ja selkeää. Meillä on kylliksi ajanvietettä eikä aika tule koskaan pitkäksi, itse asiassa meidän elämämme täällä on puoleksi juhlaa aina. Sitä ei voi kukaan epäillä. Vai epäileekö joku. Lukuunottamatta täällä olevia sotilaita ei kukaan näytä epäilevän mitään ja se onkin hyvä.

Armeijassa on hyvä elää, sillä meidän nukkuessamme valvovat vartiomiehet ja apupäivystäjät. Eivät edes heidän kirouksensa häiritse syvää ja rauhallista yöuntamme. Se että unemme on syvää ja rauhallista, todistaa, että meillä on keveä mieli ja puhdas omatunto. Jopa niin puhdas, ettemme millään tahdo herätä aamulla kuudelta, jolloin herätys on.

— Vielä eräs hyödyllinen piirre. Armeijassa me opimme monia asioita. Eräs kaikkein hyödyllisimmistä taidoista on matematiikka eli laskento. Käytännön harjoittelua me suoritamme laskemalla aamuja, kuinka paljon — niin tai vähän vielä on armeijassa. Se on hauskaa ajanvietettä ja todistaa parhaiten, että kyllä siviilimies on aina siviili.

Muitakin harrastuksia meillä on, joten on aivan varmasti pötypuhetta, että armeijassa mieli tylsistyy. Me emme suinkaan märehdi omaa tylsyyttämme, vaan aivomme askartelevat milloin minkäkin asian kimpussa, enimmäkseen kuitenkin ajatuksen ovat siviilissä. Mutta siitä huolimatta ei ole syytä pukeutua säkkiin ja tuhkaan, raastaa hiuksia päästään tai hypätä kattoon ja parkua Jeremiaan valitusvirttä muutamia kertoja alusta loppuun, sillä aikaa kutakin, sanoi pässikin, kun päätä leikattiin.

Sota-aikainen vahvuus nappeja ja tuplataskut sanoi väep S kokeiluhousuja.

Näin unta uskollisesta naisesta sanoi kers S kun 12 t yhteen menoon nukkui.

Etupyörä 1927

Piipun vaihto, sanoi keittiömies, kun emäntä huu-tamasta lakkasi.

Hauko nyt raitista ilmaa, sanoi pp-poika, kun pyöränsä pumppasi.

Etupyörä 1927

Oppilas Veikko Sierilä

Sodankylän varuskunta ja palvelus täällä varusmiehen näkökulmasta

Ennakoasenteet ovat monesti määräävinä tekijöinä, kun on kysymys siirtymisestä olosuhteista toisiin. Nähdessään palvelukseenastumismääräyksensä nuori mies heti muodostaa jonkinlaisen kuvan tulevasta varuskunnastaan saamiensa tietojen ja tarinoiden pohjalta. Mutta tämä kuva voi olla aivan väärä. Saatuani tietää, että olinpaikkani tulee olemaan Sodankylä, heräsi minussa pessimistinen mielikuva, joka kuitenkin osoittautui aiheettomaksi.

Sodankylän varuskunta on ensinäkemältä hajanainen: etäisyydet vaikuttavat suurilta. Ehkä mielen apeus oli syynä siihen, että koko alue ei ollut tervetulleeseen tuntuinen. Mutta ennakoasenteet ja -luulot muuttuvat. Muutaman päivän palveltuaan alokas huomaa, että varuskunta ei ole hajanaisuutta vaan yhtenäisyyttä, jossa kaikki on tarkan suunnitelmalista. Kasarmien sijainti on mielestäni arkitheotoonisesti hyvä ja varusmiehen näkökannalta oiva. Rakenusten keskittäminen omille lohkoilleen suo joustavan asepalveluksen tuleville jääkäreille. Tällä tarkoitan sitä, että eri kompleksien, kuten varastorakennus-, kasarmi- jne. keskittäminen tekee palveluksesta kitkattoman. Jos näin ei olisi, varusmiehellä olisi viikkojen juokseminen edessään opetellessaan tuntema varuskunnan elimien ja paikkojen sijainnit. Tämän seurauksena olisi sekasorto ja vastenmielisyys palvelusta kohtaan.

Koulutus varuskunnassa pyrkii kehittämään meistä jääkäreitä toimimaan Lapin olosuhteissa. Sijaitessaan keskellä Lappia, PohmJP tarjoaa varusmiehille kaikenpuolisen tuntemuksen Lapin olosuhteista. Se, mikä omasta mielestäni tarjoaa eniten on kovilla pakkasilla ja koulutuksen sopeutuminen näihin erikoi-suuksiin. Sotilas joutuu kyllä koville ja hänen mielessään herää ehkä ajatuksia helpommasta palveluksesta eteläisemmissä varuskunnissa. Mutta ajan kuluessa tuleva tietoisuus jääkäristä ja hänen merkityksestään sodankäynnissä luo pohjan joukko-osastoyleydelle. Miehen kykyä hallita vaikeita tilanteita kehitetään, hänen mahdollisuksiensa selviytyä kiperissä tilanteissa, jotka joskus ovat tietoisesti järjestetty erittäin paljon yksilöllistä kuntoa vaativiksi, kasvatetaan sisukkuutta antavalla palveluksella.

Oltuani vasta vähän aikaa varuskunnassa, en ole vielä valmis sanomaan palveluksesta mitään radikaalia. Tulevaisuus ei tule olemaan lepäämistä, mutta eihän sotavaen tarkoitus olekaan se. Kokonaisuutena palvelus on ollut miellyttävää, kehittävää ja jääkäriä omaa harkintakykyä nostavaa.

Vapaa-ajalle ei tarjoudu kovin monipuolista viihdykettä itse kirkonkylässä, mutta varuskunnan oma kuntotalo ja sotilaskoti tarjoavat jonkinlaisen mah-

Varusmiesajan päättyessä v 1965 palkitut

Kotiuttamisjuhlassa 9. 4. 1965

Jalkaväen Säätiön plaketit

1. Kokelas Hahto Matti
2. Kers Retsu Raimo Olavi Johannes

Reserviupseeripiirin plaketit

1. Kokelas Mansikka-aho Tarmo Kalevi
2. Kokelas Niemelä Ilmari Johannes
3. Kokelas Kunnas Karl Gustaf

Reservialiupseeripiirin plaketit

1. Kersantti Lähteenmäki Kauko Aulis Juhani
2. Kersantti Pyhtilä Aarne Juhani
3. Kersantti Juntunen Esko Kalevi

Jääkäritaitokilpailun parhaat

1. Kokelas Ryynänen Erkki Ilmari
  2. Kokelas Rintamäki Seppo Juhani
  3. Kokelas Martinkauppi Toivo
1. Kersantti Lähteenmäki Kauko Aulis Juhani
  2. Alikers. Peltoniemi Reino Juhani
  3. Kersantti Retsu Raimo Olavi Johannes

Krh taitokilpailun voittaja

Kokelas Hytinkoski Pertti Juhani

Pst taitokilpailun voittaja

Kokelas Mansikka-aho Tarmo Kalevi
Huoltojohtaja

Alikersantti Elo Taisto Armas
Autonkuljettaja (Autoklubin viiri)
Jääkäri Vaaranmaa Mauno Johannes
Viestijohtaja

Alikersantti Talvitie Yrjö
Pioneerijohtaja kersantti Häggqvist
Stig Vilhelm

Pst johtaja kokelas Mansikka-aho
Tarmo Kalevi

Krh johtaja kers Juntunen Esko Kalevi
Jääkärijohtaja kokelas Ryynänen
Erkki Ilmari

Lomauttamisjuhlassa 11. 5. -65

Pataljoonan paras jääkäri
Korpraali Matti Vilhelm Haapakoski 2. JK
Komppanioiden parhaat jääkärit

dollisuuden harrastuksille. Vaikka vapaa-ajan vietto ei saa muodostua pääasiaksi, on sen olemassaolo kuitenkin tärkeää varusmiespalvelustaan suorittavalle.

Subjektiiivinen suhtautuminen on tietenkin erilaisista. Oma suhtautumiseni varuskuntaan ja palvelukseen on positiivinen ja toivon, että se pysyy sellaisena kaikilla ja loppuun asti.

Korpraali Arto Juhani Isokääntä 1. JK
Korpraali Matti Vilhelm Haapakoski 2. JK
Korpraali Antti Augusti Jyrinki 3. JK
Korpraali Frans Oskari Laitila TkK
Korpraali Pentti Juhani Vilppola EK
Ravirenkaan palkinto
Korpraali Reijo Martti Angeria

Kotiuttamisjuhlassa 9. 8. -65

Jalkaväen Säätiön plaketit

1. Upskok Iso-Somppi Sakari
2. Kersantti Lassila Pertti

Res upseeripiirin plaketit

1. Upskok Käkönen Jyrki
2. Upskok Salakari Martti
3. Upskok Heikkinen Mauri

Reservialiupseeripiirin plaketit

1. Kersantti Junttila Jorma
2. Kersantti Heikkinen Veikko
3. Kersantti Välikangas Antti

Jääkäritaitokilpailussa palkitut

1. Upskok Toppila Matti
2. Upskok Tolonen Uolevi
3. Upskok Marttinen Paavo
4. Upskok Heikkinen Mauri
Kersantti Lassila Pertti
2. Kersantti Välikangas Antti
3. Kersantti Soilanterä Onni
4. Kersantti Heikkinen Veikko

Pst taitokilpailun voittaja

Alikersantti Hannuniemi Matti

Krh taitokilpailun voittaja

Alikersantti Soppela Kari

Parhaat johtajat:

Jääkärijohtaja upskok Iso-Somppi Sakari
Krh johtaja upskok Mäki Timo
Pst johtaja upskok Ryttilähti Jarmo
Pion johtaja upskok Heikkinen Mauri
Viesti johtaja upskok Marttinen Paavo
Huolto johtaja kersantti Vorne Yrjö

PohmJP:n kotiuttamisjuhlassa 11. 9. -65

Pataljoonan paras varusmies

Korpraali Ryttilähti Kauko Kalervo 2. JK:sta

Perusyksikköjen parhaat:

Jääkäri Kilpeläinen Onni Antero EK:sta
Korpraali Ryttilähti Kauko Kalervo 2. JK:sta
Korpraali Andelin Reino Tapio 1. JK:sta
Korpraali Haimila Esa Pekka 3. JK:sta
Korpraali Havukainen Aimo Juhani TkK:sta

Ravirenkaan palkinto

Korpraali Kovalainen Kauno Valto Ilmari
3. JK:sta

Kotiuttamisjuhlassa 10. 12. -65

Jalkaväen säätiön plaketit

1. Upskok Schroderus Kalle Juhani
2. Kers Rautavuoma Reijo

Reserviupseeripiirin plaketit:

1. Upskok Haapala Ilmari
2. Upskok Salonen Pentti
3. Upskok Kulmakko Sakari

Reservialiupseeripiirin plaketit

1. Kers Marttila Viljo
2. Kers Leukumaa Pekka
3. Kers Maunuvaara Tero

Jääkäritaitokilpailussa palkitut

1. Upskok Schroderus Kalle
2. Upskok Salonen Pentti
3. Upskok Pajari Vesa
4. Upskok Hyvärinen Raimo
1. Kers Kivelä Timo
2. Kers Kela Raimo
3. Kers Marttila Viljo
4. Pettersson Kaarlo

Pst-taitokilpailu:

Upskok Sailas Raimo

Krh-taitokilpailu:

Upskok Haapala Ilmari

Parhaat johtajat:

Jääkjohtaja upskok Schroderus Kalle
Krhjohtaja upskok Haapala Ilmari
Pstjohtaja upskok Aarno Oiva
Itjohtaja kers Kuronen Erkki
Pionjohtaja kers Törmänen Pekka
Viestijohtaja upskok Elsilä Jorma
Huoltojohtaja kers Marttila Viljo

Paras radiosähkötäjä

Korpraali Väyrynen Pentti

Paras automies

Korpraali Salmela Matti

OPPITUNNILLA

No, alokas T, minkätakia aseessa on kierteet siellä sisällä?

Ei niistä olisi mitään hyötyä, jos ne olisivat ulkopinnalla, herra luutnantti.

Etupyörä 1930

TOTUUKSIA

Valitkaa seuranne! Jääkäri on liian ylpeä antautuakseen ensimmäisen parhaan heittiön kanssa tekemisiin.

Siviilirenttu pulloineen ja huonoine tapoineen ja aikomuksineen on nyrkkisi, eikä seurasi tarpeessa.

Etupyörä 1926

KOMENTAJASTA JOUKKUEEN JOHTAJA

Kerran Ristilammen harjoituksessa tapasi silloinen komentaja erään jääkäriin, jonka toimintaa seuraillessaan tuli siihen tulokseen, että jääkäri ei ollut toiminut siihen malliin, kuin olisi pitänyt toimia. Tästä komentaja hieman tuohtui ja kävi ohjaamaan hie- man kovemmalla äänellä asianomaista jääkäriä ja kun komentajan ohjaukset eivät tuottaneet oikein hänen mielestään tulosta, niin viimein komentaja ki- vahti, että »Tiedättekös kuka minä olen?» Tähän jää- käri vastasi hyvin verkkaisesti, että »Mahatte jon- niimoinen joukkueen johtaja olla.»

ETUPYÖRÄ PUTOSI

Syysotaharjoituksessa ltn Jääskeläisen osasto koukkasi maastoitse Sattasjoen yli vihollisen selus- taan. Aikoinaan, kun tavoite oli saavutettu, tuli op- pillas Mustonen osaston johtajan luo ja ilmoitti: Her- ra luutnantti, etupyörä putosi.

Tosiaan, oppilaan pyörästä oli pimeydessä vaelletun matkan aikana pudonnut etupyörä. Oppilas ei tätä pientä seikkaa huomannut pyörää kantaessaan, en- nenkuin komennettiin tauko. Etupyörää ei löytynyt etsiskelyistä huolimatta.

PÄIVYSTÄVÄN UPSEERIN TOIMINTAA

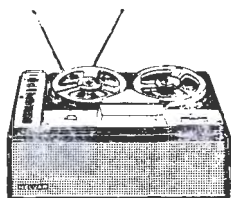
Vuosia sitten päivystävä upseeri tapasi tarkastus- kierroksellaan hevostallilla tallipäivystäjän nukku- massa. Aikansa nukkuvaa katseltuaan ja todettuaan, että päivystäjä nukkuu, otti päivystävä upseeri lat- tialla olevan vesiämpärin, kaatoi siitä vettä nukku- van päivystäjän päälle ja lausahti. »Toiset polttaa, minä vain sammutan.»

Sama päivystävä upseeri tapasi jälleen myöhem- mällä vuorollaan samassa paikassa tallipäivystäjän nukkumassa. Todettuaan, että päivystäjä todella nuk- kui, kävi päivystävä upseeri nukkuvan päivystäjän viereen maata. Pukki sormellaan nukkuvaa miestä kylkeen saadakseen hänet hereille. Kun päivystäjä oli herännyt, lausahti päivystävä upseeri, että »Ähä kut- ti, väitämpäs ettet nukkunut. Pöhö, pöhö.»

HUOLTO-OHJE

Luonnosta saatavia marjoja voidaan käyttää sellai- senaan ja ovat ne näin valmiita ilman sokeria syötä- väksi.

HELCORD Trans
FM

- ainutlaatuinen Suomessa
  - radio joka muistaa
  - äänessä nappia painamalla ja nauhoittaa heti
- Ohjehinta 495 mk**

RADIOLIIKE EINO KORPI
Sodankylä puh. 79

KESKI-LAPIN KIRJA

SODANKYLÄ - Puh. 340

KIRJAT, KARTAT PAPERITAVARAT,
LEHDET JA MATKAMUISTOT

ERÄ JA URHEILU

SODANKYLÄ - PUH. 291

- SLALOM-, MÄKI-, TUNTURI- JA KILPASUKSIA EDULLISESTI
- KIINNITAMME SITEET ILMAISEKSI
- SAUVAT JA VOITEET OVAT ENSILUOKKAISIA

TAKALAPIN OSUUSLIIKE

IVALO

Pohjolan Sanomat

LAPIN LÄÄNIN
SUURIN
SANOMALEHTI

IVALON SAHA OY

SAHA JA HÖYLÄÄMÖ

IVALO - Puh. 74

M-ASUSTEITA V. KÄNSÄLÄ

IVALO - Puh. 143

Miesten ja poikain asusteita sekä jalkineita.

**Ostot erikoisliikkeestä
onnistuvat parhaiten!**

VALINTA SOIKKONEN

IVALO

- ELINTARVIKKEITA
- URHEILUOSASTO
- KOTIINKULJETUS

**Tavaratalo — Korona-baari
Shell-huoltoasema
Ivalossa**

Myymälöitä Inarin ja Utsjoen kunnissa

BLAUPUNKT RADIOT

KIRJATALO

Ajankohtaista RAASAKALTA

Hiihtovarusteet edullisesti hyvästä valikoimastamme. Koko perheen vaatettaja.

Asusteliike
A. S. RAASAKKA
SODANKYLÄ - Puh. 185

Mikään ei pyöri niinkuin
SKF-laakeri

SKF

ROVANIEMEN LAAKERI
ROVANIEMEN PIENTEOLLISUUSTALO
Puh. 4318 — Yö:no 4342

- SALORA TV- ja RADIOITA
- HOOVER KOTITALOUSKONEITA
- VALAISIMIA
- LIESIÄ
- SÄHKÖASENNUKSIA

NIEMEN SÄHKÖ
SODANKYLÄ - Puh. 412

Valokuvaustarvikkeiden liike
ja valokuvaamo

Rovaniemi - Kansankatu 10
Puh. 3450

VAKIOKALUSTE

Koskikatu 19 - Puh. 59 25

Maaseudulla SOK-osuuskaupat

LUUTYÖMESTARI JOHANNES LAURI

Rovaniemi - Pohjolankatu 27 - Puh. 2486

PORONLUUESINEITÄ 40 VUODEN AJAN

Sodankylän Autokoulu

O. HARRINKOSKI

Puh. Sodankylä 292

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö

SALAMA

Rovaniemen konttori, Pekankatu 3

Ruoka- ja sekatavarakauppa

VEIKKO LEPPÄNEN

KITTILÄ - Puh. 61

<p>LASTENPUKIMO VASA KEMIJARVI - Puh. 455</p>	<p>Ruoka ja sekatavarakauppa A. RAILASTO Puh. 409 - KEMIJARVI</p>
<p>ELLEN VAHTOLA & K:ni KEMIJARVI - Puh. 197</p>	<p>Karppisen Matkustajakoti KEMIJARVI - Puh. 61</p>
<p>Sanomalehti KOILLIS-LAPPI Puh. 136 ja 151 KOILLIS-LAPIN KIRJAPAINO Kemijärvi- Puh. 500</p>	<p>Kotikoneiden erikoisliike V. Luokkasen Kotikoneliike KEMIJARVI - Puh. 535 A 7</p>
<p>V. Perälän MAALIPALVELU Maalausalan erikoisliike Kemijärvi - Puh. 290</p>	<p>KENKÄ ja LAUKKU Jalkinekorjaamo T. AUTIO KEMIJARVI - Puh. 278</p>
<p>IVALON KUKKAKAUPPA Om. EVI HEIKEL - Puh. 67</p>	<p>KENKÄ-ASU PETTERSSON IVALO - Puh. 158 Naisten, miesten ja lasten jalkineet ja asusteet</p>
<p>Pelkosenniemen Osuuskassa</p>	<p>AARNE PESONEN Kemikalia-, kenkä- ja asustealan erikoisliike PELKOSENNIEMI - Puh. 64</p>
<p>Kirja- ja Sekatavarakauppa M. KURKI PELKOSENNIEMI - Puh. 23 Vanhin liike Pelkosenniemellä Suositellaan!</p>	<p>INARIN PUKIMO Koko perheen vaatettaja INARI - Puh. 59</p>
<p>T:mi J. NYKÄNEN INARI - Puh. 26</p>	<p>Ruokala—Kahvila RANTALA INARI - Puh. 23 Kesäaikana kioski</p>

EKA VISIO

SODANKYLÄ - PUH. 98

- televisiot
- radiot
- kodinkoneet
- öljylämmittimet
- radio- ja televisiohuolto

Tervetuloa valitsemaan

pukukankaita ja juhllakenkiä
myymälästämme

TEX-myymäla ja JALKINE
SODANKYLÄ

AINA

ASKELEEN
EDELLE!

Naisten erikoisliike PIETILÄ

SODANKYLÄ - Puh. 67

TERVETULOVA VALITSEMAAN

talvikalastusvälineet,
sukset ja luistimet

RUNSAASTA VALIKOIMASTAMME.

Karvalanka- ym. mattoja hyvä valikoima

Väri ja Tapetti V. Simonen
SODANKYLÄ - Puh. 142

Huoltoasema

R. IKONEN

Tasapainottaa renkaanne

SODANKYLÄ - Puh. 337

ONNI ALALUUSUA

SODANKYLÄ - Puh. 317

Unarintie 18

Valokuvaamo VALVIO

SODANKYLÄ - Puh. 144

SODANKYLÄN
KIRJAKAUPPA

NUUTILANKENKÄ

SODANKYLÄ - Puh. 289 - IVALO 261.

Tunturi- ja hiihtokenkiä, kilpahiihtokenkiä,
hiihtokäsineitä, sukia.

TERVETULOVA TUTUSTUMAAN
MALLEJA RUNSAASTI

ISKU -kaluste

SODANKYLÄ - Puh. 385

E. HÄYRYNEN

IVALO

Puh. 105 — 271

Miesten ja poikien asusteiden suurmyymälä

Meiltä löytyy myös sotilas-
asusteisiin sopivia paitoja,
solmioita ja sukkia y.m.

AHOLAN ASU

KEMIJÄRVI PUH. 330

Hyvä

Runsas valikoima
kenkiä juhla- sekä
arkikäyttöön

Laukkuja y.m.

TERVETULO!

KEMIJÄRVEN KENKÄ PUH. 372

KEMIJÄRVEN PUKIMO

PUH. 406

Miesten, naisten ja lasten
p u k i m i e n erikoisliike

Kevään uutuuksia saapunut

RAHA-ASIAT...

Jo vain säästöpankkiin

Koillis-Lapin Säästöpankki

Kemijärvi — Pelkosenniemi — Posio — Salla

- Pianot, kitarat, haitarit y.m.
soittimet
- Televisiot Blaupunkt, Maestro
- Radiot
- Kodin koneet

Kemijärven Musiikkikauppa

PUH. 610

Hyvän musiikin erikoisliike

KOILLISSÄHKÖ

KEMIJÄRVI - Puh. 154

RADIO- JA TV-HUOLTO

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA
ÖLJYPOLTINURAKOITSIJA
NESTEKAASU-URAKOITSIJA
KYLMAKONEASENNUKSIA
METALLITÖITÄ

KOMMANDIITTIYHTIÖ

Tekomaa

KEMI — KEMIJÄRVI

PÄIVÄN PARHAAT ASKELEET VIEVÄT

N. SOIKKELI RADIO- JA SÄHKÖ

KITTILÄ - Puh. 1

**Tv-Salora
Telefunken**

ALAN AMMATTILIIKE

SAMII GIRJI OY

INARI

Käykääpä katsomassa!

Valokuvaamo LAPIN TÄHTI

Kuvasuurentamo

KITTILÄ - Puh. 100 ja 200

- Täydellinen kuvapalvelu Länsi Lapissa
- Runsas valikoima valokuvausmateriaalia
- Tervetuloa tutustumaan AGFA-RAPID järjestelmään — se kannattaa.

UNION

KITTILÄN KULJETUS OY

Puh. 201

Kuljetusliike ja korjaamo

Avatkaa säästölainatili nyt, vaikkei Teillä ta-
voite vielä olisikaan selvillä, sillä tavoitettan-
ne Teidän ei edes tarvitse ilmoittaa pankissa.
Määräätte vain säästämishojelman mahdolli-
suuksienne mukaiseksi.

Luonnollisesti voitte tilillenne tallettaa enem-
minkin kuin mitä säästöohjelma edellyttää,
mutta lainan suuruus määräytyy sovitun sääs-
töohjelman mukaan.

Lähempiä tietoja tästä »tulevaisuuden tilistä»
saatte jokaisesta Yhdyspankin konttorista.

**TERVETULO A UUDENA IKA ISTE N
TALLETTAJ IEN JOUKKOON !**

YHDYSPANKKI

KITTILÄN KONTTORI

puh. joht. Kittilä 144 - Kassa Kittilä 143

Sodankylän Höyläämö

SODANKYLÄ PUH. 88

HOTELLI-RAVINTOLA

KOILLISKUNTA

KEMIJARVELLA

MATKA-ASIOIMISTO

HOTELLIN AULASSA
MYY MATKALIPPUJA KAIKKIALLE
JA KAIKKIIN KULKUNEUVOIHIIN
NOPEA PALVELU (mm. TELEX-yhteys)

- 6 tanssi-iltaa viikossa
- Hyvät vierailevat orkesterit
- Viihtyisät huoneet
- Hyvä keittiö

TERVETULO A

VALOKUVAAMO KULMAKKO

SODANKYLA, SODANKYLANTIE 13
Puh. 256, iltaisin ja sunnuntaisin 320

- STUDIOKUVAUKSIA
- HÄÄKUVAUKSIA
- SOTILASKUVAUKSIA
- KOTIKUVAUKSIA
- AMATOORITYÖT SEUR. PAIVAKSI
- KEHYSTAMO

Avoinna klo 9-17
lauantaisin klo 9-15
Sunnuntaisin klo 12-13

KUVAUKSIA MUINA AIKONA SOPIMUKSEN
MUKAAN

SOK - osuuskaupat
- tavaratalot

KENKÄ- ja NAHKALIIKE TEKONIEMI

SODANKYLA PUH. 101

ETUPYÖRÄ kiittää ilmoittajiaan

taloudellisesta tuesta

Lukija:

suosi ja suosittelen ystävillekin
ilmoittajiamme

H
U
O
M
I
O

VESTERISELTÄ VAATTEET!

Koulutettu henkilökuntamme auttaa Teitä kaikissa pukeutumista koskevissa asioissa. Toimitamme erikoistilauksia.

VESTERISEN PUKIMO

Sodankylä puh. 83 - Kittilä puh. 59

NUORISOPISTE

Sodankylä puh. 83/3 -

LAPIN
VEDELLÄ
ASKELEEN
EDELLÄ

LAPIN OLUT OY